

2024 йил — ёшлар ва бизнесни қўллаб-қувватлаш йили

МУДОФАА ҚУРИЛИШИ
ВА ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРНИ
РИВОЖЛАНТИРИШ МАСАЛАЛАРИ
КЎРИБ ЧИҚИЛДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев раислигида 2 январь куни мудофаа қурилиши ва Ўзбекистон Республикаси Қуроли Кучларини ривожлантириш масалалари бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди.

Йиғилишда қўшинларнинг жанговар шайлиги ва жанговар қўбиланини янада ошириш, уларни замонавий қурол-яроғ ва ҳарбий техника билан таъминлаш, мавжуд қурол-яроғ намуналарини модернизация қилиш, шунингдек, ҳарбий хизматчилар, уларнинг оила аъзолари ва Қуроли Кучлар фахрийларини ижтимоий ҳимоя қилиш масалалари муҳокама қилинди.

Қўшинларнинг жанговар ва маънавий-маърифий тайёргарлиги, бошқарув органлари, бирлашмалар, қўшилма ва қисмлар, олий ҳарбий таълим муассасаларининг фаолият самарадорлигини ошириш бўйича бажарилган ишлар юзасидан мудофаа вазирининг ҳисоботи тингланди.

2016 йилдан бошлаб миллий армиямизни ислоҳ қилиш, Қуроли Кучларнинг ташкилий тузилмасини ва дислокация тизimini такомиллаштириш, қўшинларни замонавий қурол-яроғ ва техника намуналари билан жиҳозлаш, ҳарбий хизматчиларнинг жанговар тайёргарлиги ва шайлиги, касбий маҳоратини оширишга алоҳида эътибор қаратиб келинмоқда.

Ўтган даврда бўлинмаларнинг техник ва захира таъминоти тизими тубдан қайта кўриб чиқилди, аутсорсинг хизматлари ва ҳарбий кластерлар тизими жорий қилинди. Мудофаа саноати мажмуаси корхоналари фаол ривожлантирилмоқда, айрим турдаги қурол-яроғ ва техника турларини ишлаб чиқариш ва модернизация қилишни маҳаллийлаштириш бошланди.

Ҳисобот даврида ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тайёрлашга алоҳида эътибор қаратилди. Хусусан, маҳаллаларда 24 мингдан ортиқ тадбир ўтказилди, “Жасорат мактаблари”даги ўқув йиғинларига 5 минг нафардан зиёд ёшлар жалб қилинди.

Ҳарбий шаҳарчаларда “Темир дафтар”га кирган оилаларнинг фарзандлари учун фан, спорт ва санъат

турлари бўйича тўғрақ ва секциялар ташкил этиш, уларни бригада командирлари ва ҳарбий округ кўмондонларига бириктириш амалиёти йўлга қўйилди.

Жами 580 дан ортиқ тезкор-жанговар тайёргарлик тадбирлари ўтказилди, уларда Қуроли Кучларнинг 35 мингдан зиёд ҳарбий хизматчилари иштирок этди.

Ҳарбий хизматчилар ва улар оила аъзоларининг ижтимоий ҳимояси кучайтирилди.

Амалга оширилган ишлар натижа-сида қўшинларнинг жанговар тайёргарлик самарадорлиги, ҳарбий хизматчиларнинг профессионаллиги, жанговар руҳи ва психологик шайлиги сезиларли даражада ошди.

Ҳарбий олий таълим муассасалари фаолиятида ҳарбий кадрларни илгор технологиялар асосида тайёрлаш бўйича янги тизим жорий қилинди.

Бундан ташқари, ҳарбий соҳани рақамлаштиришга алоҳида эътибор қаратилди. Қўшинларни бошқаришнинг замонавий автоматлаштирилган тизимлари босқичма-босқич жорий этилмоқда, алоқа тизимлари такомиллаштирилмоқда.

Йиғилишда миллий армияни замонавий қурол-аслаҳа ва ҳарбий-техник мулк билан таъминлаш, ҳарбий саноат мажмуини такомиллаштириш ишларини давом эттириш муҳимлиги кўрсатиб ўтилди.

14 январь куни нишонланганидан Қуроли Кучлар ташкил этилганининг 32 йиллиги ва Ватан ҳимоячилари кунига бағишланган байрам тадбирларини юксак савияда тайёрлаш ва ўтказиш масалалари ҳам кўриб чиқилди.

Йиғилиш якунида давлатимиз раҳбари томонидан Қуроли Кучлар фаолиятини янада такомиллаштириш ва мамлакатимиз мудофаа қўбиланини юксалтириш бўйича қатор топшириқлар берилди.

ЎЗА

ИНВЕСТИЦИЯ СИЁСАТИНИ АМАЛГА ОШИРИШ ВА
“ЯШИЛ” ЭНЕРГЕТИКАНИ РИВОЖЛАНТИРИШ
МАСАЛАЛАРИ МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

Президент Шавкат Мирзиёев 2 январь куни инвестиция сиёсатини амалга ошириш ҳамда энергетика тизимида қайта тикланувчи энергия қувватлари улушини кўпайтириш бўйича 2023 йилда қилинган ишлар ва 2024 йилга мўлжалланган режалар тақдироти билан танишди.

Ўтган йил якуни билан жами 22 миллиард доллардан зиёд хорижий инвестициялар ўзлаштирилган, бу аввалги йилга нисбатан 1,8 баробар кўпчилиги таъкидланди.

Амалга оширилган ишлар таҳлил қилинар экан, жорий йилда хорижий инвестициялар ҳажминини янада кўпайтириш зарурлиги қайд этилди. Бунда асосий эътиборни электротехника, машинасозлик, қурилиш материаллари, фармацевтика, тўқимачилик ва чарм саноати тармоқларига қаратиш топширилди.

Йирик инвесторлар билан манзилли ишлаш, инвестицияларни жалб қилишда иқтисодий дипломатияни ва чет элдаги дипломатик ваколатхоналар иштирокини кучайтириш муҳимлиги алоҳида қайд этилди.

Янги инвестиция лойиҳаларини амалга оширишда ҳудудлардаги махсус зоналардан ҳамда саноат кооперацияси имкониятларидан кенг фойдаланиш орқали қўшилган қиймат занжирини яратиш зарурлиги кўрсатиб ўтилди. Тармоқ ва ҳудудлар раҳбарлари инвестиция масалаларини ҳал этишда саноат тармоқлари билан яқиндан ишлаши, асосий эътиборни ҳудудларда иқтисодиётни диверсификация қилиш, янги иш ўринларини кўпайтиришга қаратиш шартлиги қайд этилди.

Халқаро молия институтлари маблағларидан самарали фойдаланиш ва уларни ўз вақтида ўзлаштириш, ушбу маблағларни устувор равишда ижтимоий, инфратузилма ҳамда сув ҳўжалиги лойиҳаларига йўналтириш зарурлиги таъкидланди.

Шунингдек, жорий йилда грант маблағларини жалб қилишни фаоллаштириб, экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, соғлиқни сақлаш, олий таълим, фан ва инновация соҳаларида хорижий ва халқаро ташкилотлар билан ҳамкорликни кенгайтириш вазифалари белгилаб берилди.

Йиғилишда “яшил” энергетикани ривожлантириш масалалари ҳам кўриб чиқилди.

Бугунги кунда юртимизда қўёш, шамол ва гидрид турдаги электр станцияларини давлат-хусусий шериклик асосида барпо этиш бўйича умумий қуввати 6,3 гигаваат бўлган 28 та лойиҳа доирасида иш олиб борилмоқда. Шундан 2023 йилда хорижий инвесторлар билан биргаликда умумий қуввати 2,6 гигаваатлик 7 та лойиҳа доирасида дастлабки қувватлар ишга туширилди.

Хусусан, ўтган йил 27 декабрь куни давлатимиз раҳбари иштирокида ўтган маросимда Самарқанд, Жиззах, Сурхондарё, Бухоро ва Қашқадарё вилоятларида

бешта қўёш фотозлектр станцияси, Навоий вилоятида шамол электр станцияси қувватлари тармоққа уланди.

Бундан ташқари, айни пайтда Саудия Арабистони, Бирлашган Араб Амирликлари, Хитой, Франция ва Швейцария каби мамлакатларнинг компаниялари билан ҳамкорликда “яшил” станциялар ва энергия сақлаш тизимларини барпо этиш бўйича 12 лойиҳа устида иш олиб борилмоқда.

Йиғилишда ўтган йилда бошланган лойиҳаларни 2024 йилда тўлиқ якунига етказиш вазифалари, келгуси йилларда “яшил” энергия ишлаб чиқариш бўйича янги қувватларни яратиш режалари муҳокама қилинди.

2024 йилда қўёш электр станцияларининг умумий қувватини 2,6 гигаваатга, шамол электр станцияларини қувватини 900 мегаваттга етказиш ва 400 мегаваттлик энергия сақлаш қурилмаларини ишга тушириш режалаштирилган.

Давлатимиз раҳбари электр энергетика тизимининг барқарор ишлашини таъминлаш мақсадида ўзгарувчан ишлаб чиқариш қувватлари қўшилишини инobatта олган ҳолда тармоқларни ривожлантириш концепциясини ишлаб чиқиш вазифасини қўйди. Бунда мавжуд тармоқларни

модернизация қилиш, янги подстанциялар, узатиш тармоқларини қуриш, замонавий автоматлаштирилган ҳимоя тизимларини, рақамлаштирилган бошқарув тизимларини (SCADA/EMS) жорий этиш, захира қувватлари ва энергия сақловчи тизимларнинг тармоқдаги улушини кўпайтириш чора-тадбирларини белгилаш зарурлиги кўрсатиб ўтилди.

Йиғилишда энергетика тизимида тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни кўпайтириш масаласига тўхталиб ўтилди.

Энергетика тармоғига инвестиция кiritиётган асосий хорижий ҳамкорлар билан манзилли ишлаш ва инвестициявий шерикликни янада кенгайтириш мақсадида Энергетика вазирлигининг бу борадаги фаолиятини такомиллаштириш топширилди.

Халқаро тажриба асосида қишлоқ ҳўжалиги ерларида маҳсулот етиштирувчилар томонидан ўз эҳтиёжлари учун қўёш панелларини ўрнатиш ва электр энергиясини ишлаб чиқариш — агроvoltaika амалиётини жорий этиш имкониятини ўрганиш ва ушбу йўналишни қўллаб-қувватлаш бўйича аниқ тақлифлар киритишга кўрсатма берилди.

ЎЗА

Янги Ўзбекистон руҳи

“ОЛ БАЙРОҒИНГНИ,
ҚАЛБИНГ УЙҒОНСИН!”Дунёга жадидлар
қайтмоқда

Маънавият ва маърифатнинг сув ва ҳа-водек зарурлигини Президентимиз илк бора ўз вазифасига киришган йиллардаёқ мамлакатнинг асосий таянчи, юксалиш асоси сифатида майдонга олиб чиқди.

XX асрда жадид маърифатпарварлари миллат дардида қалбларда ёндирган шамлар мустабид тузум томонидан аёвсиз ўчирилди. Тўқсонинчи йилларда жадидларга бир мурожаат қилдик, аммо кейин улардан йироқлашдик. Бу йироқлашиш миллатга қанчалар қим-матга тушганини ҳозир ич-ичдан ҳис қилиб турибмиз. Аслида, жадидлардан йироқлашиш миллий ўзликдан, юксак

мақсадлардан, миллий маърифат асо-сидаги миллий тараққиётдан, миллий бирикдан йироқлашиш эканлигини кўпма англамадик.

Президент раислигида бўлиб ўтган Республика Маънавият ва маърифат кен-гашинининг кенгайтирилган тарихий йиғилиши гўёки зиё таратиб, ҳақиқатни кўрсатгандек бўлди.

Назаримда, бу йиғилишда айтилган ҳар бир сўз жадидлар орузи, жадидлар сўзи, нафасидек янгради, жадидлар яна қайта дунёга келгандек бўлди. Чунки бугун мамлакат ўз олдида қўйган энг юксак мақсадлар жадидлар яратмоқчи бўлган, бугун бунёд бўлаётган янги уйғониш дав-ри орзусидир.

Давоми 3-бетда

Ҳаётини ташаббуслар қанотида

АЗИЗ АСРИМИЗНИНГ
АЗИЗ ОДАМЛАРИ

маҳалладаги янгиликларга
бош қўшмоқда

Санобар опага улуг шоир — Чустий яшаган маҳалла ҳаётини ёритмоқчи эканимизни айтганимизда, ҳудудда қайта таъмирланган мактаб фаолиятини кўрсатайлик, чунки айни пайтда энг диққатга сазовор нуқтамиз шу мактаб бўлади, деган фикрни билдирди. Опанинг сўзларидан ўша мактабни бориб кўришга қизиқиш пайдо бўлса-да, ишни, аввало, маҳалла хотин-қизларининг қувончу ташвишлари билан бирга яшаётган “Оқила аёллар” ҳаракати аъзолари билан суҳбатдан бошладик.

— Маҳаллада ҳар хил одам бор. Айниқса, бугунги кун аёлининг кўнглини топиш жуда қийин. “Оқила аёллар” ҳаракати раҳбари Санобар Шодиевнинг катта ҳаёт тажрибаси, салоҳияти хонадонлар тинчлигини сақлашда, маҳалла ободлигида асқотмоқда. У биз, ўн беш нафар фаолларни ҳар доим ёнида олиб юради. Деярли ҳар кун биргамиз. Эрталабдан маҳаллани бир айланиб чиқамиз. Кўп қаватли уйларга бириктирилган масул аёллар билан боғланиб, ўтган кеча-кундузда ҳеч қандай ташвишли ҳолат бўлмаганига амин бўлгангина, бошқа ишларга киришамиз, — дейди “Оқила аёллар” ҳаракати

фаолларидан бири, кимё фанлари номзоди, доцент Мунаввар Саидова.

Дарҳақиқат, маҳалладаги 30 та кўп қаватли уйнинг ҳар бирига уч нафардан ибратли оила аёллари бириктирилиб, ҳар кунги ҳолат бўйича қарийб икки ярим минг аёлни бошқарётган Санобар Шодиевани хабардор қилиб туришар экан. Саксонни қоралаётган онахон бўлишига қарамай, уйма-уй юриб, бир ярим мингга яқин оила дарди билан ҳамнафас яшаётган фидойи аёлнинг ишлари таҳсинга лойиқ.

Давоми 2-бетда

Ислоҳот одимлари

ИЛМ-ФАН ИҚТИСОДИЁТНИНГ
МУҲИМ ТАЯНЧИГА АЙЛАНДИ

Амалга оширилган ишларни сарҳисоб қилиш, йўл қўйилган хато-камчиликларни таҳлил қилиб, янги йилга янги режалар, мақсадлар билан кириб бориш муваффақиятга замин яратади. Бугунги кунда долзарб аҳамият касб этаётган инновациялар соҳасида ҳам шундай. Сўнгги йиллардаги ислохотлар ҳар бир соҳанинг янги қирраларини очди. Мохиятан “янгиликни, янгича ёндашув” маъносини англагучи инновациялар фан-техника ютуқларини ўзида мужассам этиб, ҳаётимизнинг барча жабҳаларига янгиликни руҳи, яратувчанлик иштиёқини олиб кирди. Муҳими, мана шу жиҳатлар давлат сиёсатининг пировард мақсадида айланиб бормоқда. Шу боис, ижтимоий-иқтисодий, саноат ва ишлаб чиқариш соҳаларида илм-фан ва ишлаб чиқариш узвийлигини таъминлаш, реал сектордаги муаммоларни ҳал этишга қаратилган тадқиқотлар янги лойиҳаларнинг яратилиши ҳамда татбиқ этилишига замин бўлмоқда.

Давоми 5-бетда

2024 йил — Ёшлар ва бизнесни қўллаб-қувватлаш йили

ОЗОДЛИГУ ОБОДЛИК КАФОЛАТЛАРИ

Муҳтарама УЛУҒОВА, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган маданият ходими

Ўзбекистон халқ шоири Гафур Ғулومнинг "Сиз ахир осмонни олмоқ бўлсангиз, Не учун елкамни тутиб бермаин?", деган сатрлари кейинги йилларда катта-кичик давраларда тез-тез эсланадиган, тилга олинадиган бўлиб қолди. Сабаби, ҳаммамиз тувоқ бўлиб турганимиздек, ёш авлодга эътибор, уларнинг жисмонан, маъна, ақлан, руҳан баркамол бўлиб улғайиши давлатимиз сиёсатининг муҳим йўналишига айланди.

Юртимиз оналарининг бир вакили сифатида кузатаман, қувонаман, кейинги йилларда минг-минглаб ёшлар ўз ерига, ҳовли-жойига эга бўлди. Маҳаллаларда бунёд этилган юзлаб спорт майдонларида, шубҳасиз, миллионлаб болалар ва ёшлар шугулланмоқда. Иқтидорли ёшларнинг билим олишини моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш қонун, фармон ва қарорлар билан кафолатланмоқда. Маҳаллалардан тортиб, мамлакат миқёсда ўтказиладиган турли танловлар, беллашувлар ҳар хил соҳадаги қобилиятли ўғил-қизларни аниқлашга, уларни рағбатлантиришга илҳомлантиришга, иқтидорини янада ўстиришга восита бўлмоқда.

Президентимизнинг халқимизга Янги йил табрида 2024 йил юртимизда "Ёшлар ва бизнесни қўллаб-қувватлаш йили" деб эълон қилинганини эшитиб, дилимдан беихтиёр ана шундай лаъзаю далиллар, академик шоирнинг юқорида эслаб ўтилган сатрлари такрор кечди.

Ишсизлик, қашшоқлик, олий таълим даргоҳларига қабулданга коррупция, одамлар аҳволига эътиборсизлик, ҳаёт ҳақиқатларини баландпарвоз гаплару шiorлар билан ёпиб ташлаш каби ижтимоий адолатсизликлар тўғрисида муҳим жиҳатлари ҳам бор. Беназир шоир Фузулий бир ғазалида "Кавокиб сайрини шаб то саҳар бедор ўландан сўр" (яъни юлдузлар сайрини тундан тонггача бедор бўлгандан сўра) дейди. Жисму руҳида ғайрат-шижоат, қалбида бир дунё орзулар, қизиқишу ҳайрат, режалар тўқилгани турган кўзимизнинг оқу қораси, Ватан истикболи — ёш йилнинг қизил тарихи. Бизда билимлари етиб-етмаслигидан, соддаю ишонувчанликларидан ҳаётнинг кенг кўчалари ёки тор сўқмоқларида адашиб қолмасинлар. Бунинг учун уларни меҳр-муҳаббат, эйрақлик, бағрикенглик, самимият билан кузатиш, нигоҳимизу қалбимиздан узоқлаштирмастик, ҳамиша бегараз ёрдам ва маслаҳатчи бўлиш биз — ҳаёт синовларини озми-кўпми бошдан кечирган катта авлод вакиллари вакифамиздир.

Кириб келган йилнинг "Ёшлар ва бизнесни қўллаб-қувватлаш йили" деб аталгани мақсаду моҳиятида аждоқларимизнинг, донишманд боболаримизнинг асрлар давомида ўқитиб келган, ўзлари ҳаётда амал қилган энг саодатбахш анъана — ёш авлоднинг чин инсонлар бўлиб улғайиши, бахтли яшаш, жамиятда муносиб ўрин топадиган шахс бўлиб камолга етиши учун оталарча ғамхўрлик, меҳр-муҳаббат амали сари яна бир қўптуғ қадам мужассам. Зеро, авлодларга озоду обод Ватан қолдириш баробарида бу озодлигу ободликнинг барқарорлиги учун элга эътибор, ғамхўрлик кераклиги ҳам оқсоқ тарихнинг кўп бор тасдиғини топган сабоғидир.

Ҳазрат Алишер Навоий девонларидан бирини "Наводир уш-шабоб" ("Ёшлик ноҳирликлари") деб аташда биз англаган ва англаб етмаган чўқур ҳикмат бор.

Ҳаётини ташаббуслар қанотида

АЗИЗ АСРИМИЗНИНГ АЗИЗ ОДАМЛАРИ маҳалладаги янгиликларга бош қўшмоқда

Бошланғич 1-бета

— Бундан бир-икки йил олдин бир оила ҳеч тинчмай қолди. Уртада болалар бор. На эр кўнади гапга, на хотин. Уша кунлари "Ибратли оила" танловини ўтказиш режамизда бор эди. Кечқурун уйда чой ича туриб, шу оилани иштирокчи қилсам-чи, деган фикр келди. Эртасигаёқ хондонга бордим, сўзни "менга ёрдам қилмасанлар бўлмайди"дан бошладим. Шундай жуда мураккаб бўлган қўлганимиз. Эрига қараб жуда нуқул айтаётган қўлганимиз, танловда улар иштирок этмас, бўлмаслигини ташвишчи қиёфага кириб айтдим. Икки ҳафталик тайёргарлик жараёнида эр-хотин ярашди-қўйди. Буларнинг ярашишга монелик қилаётган нарсаси — оиладаги жанжалнинг кўчага чиқиб кетгани экан-да. Ҳеч нима бўлмагандай ярашиб олишга ўзларича кўни-қўшиндан уялиб юрган эр-хотин биров билиб, биров билмай апоқ-чапоқ бўлиб кетди. Оилалар билан ишлаш ҳам бир сиёсат, — дейди Санобар опа.

бунёд этилган 168-сонли "Кўзумчоқ" номли ДТТ қайта қурилгани, маҳалла ҳудудида нуфузли хорижий институт филиалининг биноси қаёқ ростлагани, кўп қаватли савдо мажмуаси фаолияти йўлга қўйилгани ҳам маҳалланинг кўркам кўр қўшгани аниқ. Санобар Шодиева бу ўзгаришларни замон билан бирга қадам ташлаш, деб таърифлади. Айниқса, 298-умумтаълим мактабининг ютуқлари ҳақида гапирар экан, юрагидан ҳаяжонини яшириб ўтирмади. Мустақиллик билан тендосш бўлиб келган мактаб айтаётган замонвий қиёфага эга бўлганини эса мактабга бориб билдик.

2022 йилда бу таълим даргоҳини капитал таъмирлаш учун давлат бюджетидан 11 миллиард 800 миллион сўм ажратилган. Мактаб мутлақо янгиликларга қайтадан таъмирланган. Биринчи қават Биринчи Ренессанс, иккинчи қават Иккинчи Ренессанс даврининг руҳини беради кишига. Деворларга катта қилиб ишланган алломалар сурати илм ва абадийдан сўзлайди гўё. Шу аснода учинчи қават "Янги Ўзбекистон — Учинчи Ренессанс пойдевори!" ғояси асосида шакллантирилди.

— 2023 йил ўқувчиларимиз олий таълим муассасаларига кириш кўрсаткичи ўтган йилларга қараганда юқори бўлди. Битирувчиларимдан Нарғиза Азаматова бир йўла ўнга хорижий ОТМ талабаси бўлгани мени жуда хурсанд қилди. Яна бир ўқувчи қизимиз Диёра Рустомова эса IELTSдан 8,5 балли кўлга киритди. Тўрт ўқувчи мактабни олтин медаль билан тугатди. Шу жойда бир нарсани алоҳида айтиб ўтмасам бўлмайди. Олий таълим, фан ва инновациялар вазирилик, Турин политехника

университети ва Олмазор туман ҳокимлиги ҳамкорлигида нанотехнология бўйича янги "DremSat таълим дастури" лойиҳаси бизнинг мактабимиз ўқувчилари иштироки билан бошланди. Лойиҳа бўйича ишловлар танловга ўтказилиб, барча мактаблардан 20 нафар ўқувчи саралаб олинди. Улар ўқитилди ва мактабимиздаги 3D моделлаштириш ва робототехника хоналарида ўз қўллари билан кичик Нано сунъий йўлдошларини ясади ва жойлашув бўйича мос келгани учун Навоий вилояти ҳудудида очик стратосферага учирилди. Ҳаво шарини, қуёшни, умуман, ўзлари хоҳлаган нарсани ясаб, дастурлаштирди. Учирилган

кичик сунъий йўлдошчаларнинг қаергача етиб боргани ва учини даражаси эса мактабга ўрнатилган катта экран орқали болаларнинг ота-оналарига онлайн тарзда намойиш этиб берилди. Мени энг суюнтирган нарсаси — ана шу лойиҳа орқали иштирокчи ўқувчиларимнинг тўрт нафари Американинг нуфузли олийгоҳларига 108 минг долларлик грант асосида ўқишга кирди. Бу эса болаларда физика ва математика фанларига, айниқса, ихтиро қилишга бўлган қизиқишини кучайтирди, — дейди мактаб директори Нарғиза Тошхўжаева.

Санобар Шодиеванинг, аввалбошдан, шу мактабни ёритайлик, деганича бор экан.

Президент мактаблари

Шухрат АЗИБОЕВ, Наманган шаҳридаги Президент мактаби директори

Инсонга эътибор ва сифатли таълим йилида амалга оширган ишларимизга назар солсак, таълим муассасамиз эришган натижалар чакки эмас. Ўтган ўқув йилидаги 24 битирувчимизнинг энг аълочилари мундтайдан аввал мамлакатимиз ва чет эллардаги нуфузли университетларга қабул қилинди. Қолганлари ҳам имтиёзли равишда талабалар сафига қўшилди.

БИЗДА ҲАР ДОИМ ХУШҲАБАР БОР

Аслида, бизда ҳар доим хушхабар бор. Ахир Президент мактаби деган юксак мақомга яраша фаолият юритиб келаётган шарафли касб мутахассислари кенг, ёруғ ва шинам хоналарда сўнгги русумдаги компьютерлар, бошқа ўқув жиҳозлари воситасида машғулотлар ўтказилади. Улар билан ёнма-ён хорижлик мутахассислар аниқ ва ижтимоий гуманитар фан асосларини ўғил-қизларимиз онгига чуқур синдирилади.

Ўтган йил ҳақида гапирганда, мактабимизнинг 11-синф ўқувчиси Ботирхон Абдурахмонов эришган муваффақиятларини мамнуният билан тилга олсак арзийди. Битирувчимиз IELTSдан аллақачон 8 балл тўплаган. АМС (American Mathematics competetions) олимпиадаси олтин медали совриндори. Республика олимпиадасида биринчи ўринни кўлга киритди. Шахматнинг рапид ва блиц йўналишларида республика чемпионлари рўйхатида туради.

SEAMO халқаро математика олимпиадаси республика босқичидан Билолиддин Исмонов, Аҳмадҷон Одилов, Паризода Аҳадҷонова, Шоҳжаҳон Шўқурҷонов, Муҳаммад Нишонов, Хосият Рустамҷонова, Мунисабону Акбарова каби ўқувчиларимиз ғалаба билан қайтди. Энди Сингапурда ўтказиладиган олимпиада финалига астойдил тайёрланмоқда.

Ўтган йил 19-20 ноябрь кунлари Туркиянинг Анқара шаҳрида "Иқлим ўзгариши ва болалар иштироки" мавзусида 24-халқаро

болалар форуми бўлиб ўтди. Унда мактабимиз ўқувчиси Гаффаршодбегим Ҳомидова ҳам қатнашди. Қизимиз фақат тингловчилик билан чегараланмади. Тадбирда фаоллик кўрсатиб, иқлим ўзгаришига тегишли умумий жараёнларда турли миллат ва маданиятларга мансуб болалар ўртасида ҳамкорликни мустаҳкамлашга бағишланган жўяли таклиф ва ташаббусларини ўртага ташлади.

Мамлакат фан олимпиадасининг вилоят босқичида ҳам бир гуруҳ ўқувчиларимиз фахрли ўринларни эгаллади. Хусусан, Хусанбой Мансуралiev ва Орифжон Хусанов информатика фанидан 1-ўринга лойиқлигини исботлаб, республика босқичига йўлланма олди.

Аброржон Садриддинов устозлар орасида ташаббускорлиги ва ташкилотчилиги билан алоҳида ажралиб туради. Кўп китоб ўқийди, атрофдагиларни ҳам ортидан эргаштиради. "Билим ихлосмандлари" клубининг энг яхши координатори саналади. Унинг раҳбарлигидаги ўқувчилар гуруҳи "Заковат" уйинларида мамлакатдаги Президент мактаблари ичда 1-ўринни олгани тасодиф эмас. Бу изчил изланиш, ақлни чарчловчи китобларни муттафаккир ўқиш, мантқиқий фикрлаш салоҳиятини мунтазам кенгайтиришга уриниш мевасидир, албатта.

Мактабимиз ўқитувчи ҳамда ўқувчилари бир-бири билан ижобий рақобатни бир зум тўхтатмайди. Шунинг учун ҳар ойда

қувонарли ютуқлар қайд этамиз. Масалан, тасвирий санъат муаллими Абдувоҳид Исоқов яқинда педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори илмий унвонини олди. Битирувчи қизимиз Гўзалхон Ҳайдарова машҳур Гарвард университетининг муҳандислик йўналишига ўқиниш нақд қилди, Давлатали Маллабоев Нью-Йорк университетининг 100 фоизли гранти соҳиби бўлди.

Дарвоқе, таълимда янги услубларни жорий этиш ва ўқитиш сифатини баланд поғонага чиқаришда мактабда мақсадли бошқарушни йўлга қўйиш гоёт муҳимдир. Яқинда "Директорлар учун мактабларни ривожлантириш дастури" доирасида Президент ва ижод мактаблари раҳбарларидан иборат делегациянинг Буюк Британияга икки ҳафталик сафари ташкил этилди. Халқаро семинар-тренинга қатор илғор тажрибаларни ўргандик. Дастурга мувофиқ, Портсмут университетидега тренерлар кўмағида касбий малакамизни оширдик. Семинар-трениндаги таълим муҳитини яхшилаш, Британия мактабларида директор сифатида амалиёт ўтатишимизга ҳам имкониятлар яратилди. Шунингдек, "Park community school" билан ҳам танишдик. Ҳар биримиз таълим муассасаларимиз тараққийига тааллуқли лойиҳамизни тақдимот қилдик. Барчамизга сертификатлар топширилди.

Лондондаги яна бир манфаатли тадбирга вакилларимизни юбордик. Анжуман "Англия — Буюк Британия: хорижий тилларни ўқитишдаги энг яхши мактаблар ўқувчиларининг таълим саёҳати" деб номланган. Катнашчилар "Ardmor" тил ўқитиш мактаби, Кембриж, Оксфорд университетларига ташриф буюрди.

Таълим тизимини жадал ривожлантириш юзасидан "Ўзбекистон — 2030" стратегиясида белгиланган вазифалар асосида пухта режалар туздик. Шу устувор вазифаларини сўзсиз бажариш, Ватанимиз истикболига ҳисса қўшишга қодир авлодни тарбиялашда ғайрат-шижоат ва катта меҳнат талаб этилади.

Довруқли зиё масканимиз жамоаси мазкур талабни ҳамиша чуқур англаган ҳолда таълим маъқени кўтаришнинг таъсирчан усулларида унумли фойдаланаверади.

шароитида юқори босқичга олиб чиқишли, аввало, оналарнинг оғирини енгли қилишини ҳисобга олсак, маҳалла аёлининг бугунга ҳавас билан қарамаслигининг иложи йўқ.

Ҳа, 298-умумтаълим мактаби маҳалланинг кўксига қадалган нишон бўлибди, десак хато бўлмайди. Мактаб биносининг ичинги ҳайрат билан кузатар эканмиз, биз ҳам шундай мактабларда ўқиганимизда эди, деган ўй, орзу ўтди ҳаёлимиздан.

Мактаб директори Нарғизахоннинг яшаб турган уйини сотиш эвазига ўғлига жигарини кўчиртирган она ҳақидаги ҳикоясини тинглаб эди кўзимиздаги ёшни тия олмадик. Хаста аёли ва ночор шароитда қолган икки фарзандидан воз кечган ота ўрнида ота бўлиб, шаҳарнинг бошқа бурчагига кўчиб кетган ўқувчиларининг дарди билан яшаган ҳазрати инсонни учратдик биз. Уйис қолган она-болалар Яшнобод туманидаги бивисининг уйига кўчган. Болалар йўл ўзқилигидан, табиийки, дарс қолдира бошлаган. Нарғизахон ахволи ўргангач, болаларнинг ўқилиши кўчириш учун улар яшайдиган маҳалладаги мактаб директорига шахсан бориб учрашди. Ўзи ҳам бир мактабнинг раҳбари бўла туриб, Уша директори шу ўқувчинини қабул қилишга қўндира олмади. Яшнободдан Қўлчиқарга етиб келгунча болалар учта транспортда қатнаган. Нарғиза Тошхўжаева уларнинг дарс қолдирмаслиги учун ортиқ иш ҳақиқдан ўқув йили якунига қадар этик ой давомида йўлқира харажатларининг кунлигини кунда берибди.

...Маҳалладан қайтар эканмиз, академик шоир Гафур Ғулумнинг "Азиз асримизнинг азиз оилари Азиз одамлардан сўрайди қадрин...", деган сатрлари бот-бот ҳаёлимизда такрорланди. Зеро, давлатимиз раҳбарининг ташаббуси билан "Инсон — жамият — давлат" тамойилининг амалдаги исботини ўз кўзимиз билан кўряпмиз, қулоқларимиз билан эшитяпмиз. Пойтахтимизнинг Олмазор туманидаги Чустий маҳалласининг фаровон ҳаёти, одамжон инсонлари эса буни яна бир қарра тасдиқлади.

Муҳайё ПИРНАФАСОВА, журналист

Янги Ўзбекистон руҳи

“...Ватан ва халқ тақдирига нисбатан таҳдидлар кучайган вазиятда айнан миллат фидойилари — уйғоқ қалбли зиёлилар, шоир ва адиблар, санъат намояндлари, маънавият ва маърифат соҳаси ходимлари жасорат билан майдонга чиққанлар. XX аср бошларида халқимизни озодлик ва илм-маърифат учун курашга чорлаган жадид боболаримизни эслайлик”.

Шавкат МИРЗИЁЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти

Минҳожиддин МИРЗО,
Республика Маънавият ва маърифат маркази раҳбари

Бошланғичи 1-бетда

Мақсад қанча улкан бўлса, машаққати, заҳмати ҳам шунга яраша бўлади. Аммо унга эришиш йўлидаги шиддат, самаралар ортдан келадиган руҳий ҳаловат олдидан у заҳматлар ҳечдир. Чунки барчамиз кўриб турибмиз, дунё харитасида кучли марказлар ўзгаларга босим ўтказаяётган бир пайтда ватанимиз миллий бирлик, инсон қадрини, илм олиш ғояси билан истиқбол сари дадил қадам ташлаб бормоқда.

Ижтимоий тармоқлар орқали эркимиз, муваққиллигимизга нисбатан маънавий таҳдидлар, ахборотлар кураши, ижтимоий-сиёсий қарашлар тизимидаги чуқур трансформация жараёнининг барчаси бизга уйғоқ қалблар, жасоратли зиёлилар кераклигини яна бир бор эслатиб турибди.

Шу кунларда миллионлаб юракларда миллий бирлик олови ёнда. Ватан ва халқ келажиги ҳақида ким қандай йўсинда, қандай ўртаниш, қатта журъат ва жасорат билан сўз айтган экан, барчасининг моҳиятида жадид маърифатпарварлари пешвоси Маҳмудхўжа Бехбудийнинг “Ҳақ олинур, берилмас!” деган сўзлари яққолаб кетди.

Ҳа, биз буюк миллат, буюк эл бўлган, боболари қудратли давлатлар барпо этган, илму фазлда юксак мақомларга кўтарилган миллатимиз.

Мамлакатимиз ўз тараққиётининг янги, юксак босқичига киритган ҳозирги пайтда бизга жадид боболаримиз каби фарб илм-фан ютуқлари билан бирга, миллий қадриятлар руҳида тарбия топган етуқ кадрлар сув билан ҳаводек зарур.

Бугун мендан “Йиғилиш қандай ўтди?”, деб сўраганларга битта жавоб беришни ис-

тардим: “Бу йиғилишдан кейин жадидлар қайта тугиладилар!”.

Негаки, бугунги таҳлики дунёда бизга ижтимоий ахлоқ, маънавият, маърифат нури, фидойилари ва юксак ватанпарварлик руҳи ҳар қанонидан ҳам зарур. Ҳар қандай юксак иқтисодий ва маърифатли жамият асосида, аввало, инсон камолоти, фикрий юксалиши туради. Унинг ўқ илдизиде эса ахлоқ ва руҳ тарбияси турган. Зеро, ахлоқсиз мукамалликка эришиб бўлмайди.

Ана шу нуқтан назардан давлатимиз раҳбари маънавий-маърифий соҳада ўтқири ва кўндаланг бўлиб турган энг муҳим масалаларга эътибор қаратди. “Ўзимизга бир савол бериб кўрайлик: биз ҳозирги кескин шароитда ғоявий-мафқуравий соҳада рақобатга тайёрмизми? Еш авлодимиз тарбияси мураккаб замон талабларига жавоб бериётими? Булар оддий саволлар эмас. Одамни жиддий ўйлантиридан, ташвишга соладиган саволлар. Агар биз бу еруғ дунёда “Ўзбек”, “Ўзбекистон” деган номлар билан яшаб қолишни истайдиган бўлсак, бу саволларга бугун жавоб топшимиз ва уларни ҳал этиш бўйича амалий ҳаракатларни айнан бугун бошлашимиз шарт. Эртага кеч бўлади!”.

“ОЛ БАЙРОҒИНГНИ, ҚАЛБИНГ УЙҒОНСИН!”

Кўриниб турибдики, бугунги кун нафақат иқтисодий, балки тарбиявий, маънавий-маърифий, мафқуравий соҳаларда ҳам шиддатли рақобатга тайёр бўлишимизни талаб этмоқда. Демак, кечиктирмай бу борадаги тарбиявий, маънавий-маърифий ёндашувларимиз, дастурларимиз, тизимларимиз, бурч ва масъулиятимизни тубдан танқидий кўриб чиқишимиз лозим.

Давлатимиз раҳбари бежиз: “Бугун маънавият бошқа соҳалардан ўн қадам олдинда юриши керак, маънавият янги кучга, янги ҳаракатга айланishi шарт!”, деб айтмади. Бу битта, иккита шу соҳага алоқадор ташкилотнинг эмас, бутун жамиятнинг ҳаракатига айланиши кутилмоқда. Бу ишлардан бирорта соҳа, бирорта вазирлик ва идоранинг четда туриши мумкин эмас.

Чунки миллат ва халқ, Ватан қисматига дахлдор энг юксак ғоялар, миллатпарварлик руҳи маънавий заминда вояга етади. Тарихимиздаги икки буюк Уйғонish замирида ҳам, аввало, маънавий жасорат ётади. Жадид боболаримиз миллий хуррият йўлидаги курашда бежиз маънавият ва маърифат йўлини танламади.

Биргина Чўлпоннинг оташин сўзларини эслайлик:

Ол байроғингни, қалбинг уйғонсин,
Кур янги одават, ёлвар ўртансин!

Янги Ўзбекистонда дув-дув гап

Халқимизда “Яхши сўз ҳам омонат, уни ўзгаларга етказиш керак”, деган ибора бор. Президент раислигида ўтган маънавият ва маърифат йўналишининг овозаси бугун мамлакатимизнинг ҳар тарафида: зиёлилар қалбидан тортиб, маҳаллалар, хонадонларгача етиб бормоқда.

Уша кунни Президент томонидан маҳаллаларда кенг кўламли ислохотларни бандлар-воз гаплар билан эмас, аниқ ҳаётий

каби фидойиларимиз маънавий тадбирларнинг қалбига айланди. Тадбирлар халқимиз юрагига жангиллаётган “Янги ҳаёт учун, янги Ўзбекистон учун!” шiori остида бўлиб, пойтахтимиздаги маҳаллалар тўлиқ қамраб олиниши режалаштирилди.

Шунингдек, театрлар, музейлар, сайёҳгоҳлар, янги Ўзбекистон даврида бунёд этилган диққатга сазовор жойларга ташрифлар, маҳаллаларда, таълим муассасаларида китоб ярмаркалари, китобхоналик ва адабий кечалар, “Заковат”, “Ибрат фарзандлари”, “Мутолаа” ва “Беш муҳим ташаббус” каби маънавий-маърифий ва спорт лойиҳалари ўтказилиб келинмоқда. Бунёдкорлик ишлари натижасида юртимиз қиёфасининг ўзгариб бораётгани, маҳаллаларнинг аввалги ва бугунги кўриниши ҳақида махсус видеороликлар намойиш этилаётди.

Ҳа, маънавият ва маърифат барча замонларда тенгсиз қудрат, бахт-саодат, тиңлик, бунёдкорлик, ҳамжихатлик мезони, руҳий покляниш ва қалбни юксалтирувчи неъмат бўлиб келган. Чунки у миллатни, халқни, демокки, инсонларни ҳамisha уйғонishiга, эзгуликка, тараққиётга, бу оламни обод қилишга, гўзалликка буркашга чорлаган. Ҳазрат Алишер Навоий айтганидек:

Бу чаман ўлмоғида мавжуд анга,
Бор эди инсон гули мақсуд анга.

Халқимизда “Яхши сўз ҳам омонат, уни ўзгаларга етказиш керак”, деган ибора бор. Президент раислигида ўтган маънавият ва маърифат йўналишининг овозаси бугун мамлакатимизнинг ҳар тарафида: зиёлилар қалбидан тортиб, маҳаллалар, хонадонларгача етиб бормоқда.

Кимки, мана шу эзгу мақсад йўлида инсонни бу оламни гулга буркайдиган, яъни уни фаровон қиладиган бунёдкор, яратувчи куч деб қадрлар экан, шаксиз ўша ерда ободлик бўлади.

Давлатимиз раҳбарининг “Жамият ҳаётининг танаси иқтисодий бўлса, унинг жони, руҳи маънавиятдир”, деган сўзлари моҳияти бугун янада кенгроқ мазмун касб

этноқда. Чунки маънавий асосларсиз, маънавий негизларсиз, маънавий қадриятларсиз, миллий руҳсиз ҳеч бир давлат ўзининг юксак мақсадларига эриша олмайди. Шундай экан, ҳар бир соҳага руҳий-маърифий, ижтимоий ахлоқнинг мустаҳкам пойдевори сифатида маънавиятни олиб киришимиз лозим.

Умуман, нафақат иқтисодиёт, балки бошқа соҳаларни ҳам маънавиятсиз тасаввур қилиш қийин. Чунки маънавият тараққиётга куч ва руҳ беради. Маърифатпарвар бобомиз Абдулла Авлоний таъкидлаганидек: “Кийимнинг юза қисми қанчалик ялтироқ бўлмасин, унинг ичи нобол, айникса, кир бўлса, бу иллат, албатта, юзага уради”.

Жамият ўзгаришти, мактаб ўзгаришти, ота-оналарнинг фарзанд тарбиясидаги масъулият ҳам ўзгаришти. Энди бу ўзгаришлар фаоллик, ташаббускорлик, юксалиш босқичларига кириши кутилмоқда.

Маҳаллаларда ўтаётган тадбирлар доирасида зиёлилар иштирокидаги учрашувларда аҳоли томонидан: “Мен пенсия пулимдан неварамни “Гунач” журнаliga обуна қиламан”, “Китобларим кўп, уйимда маҳалламдагилар учун кутубхона очаман”, “Жадид” газетаси чиқарсан, албатта, унга оиламиз учун обуна бўламан”, “Маҳалламизда жиянотсиз, ажримсиз масканга айлантирамиз”, “Хар бир хонадонда кутубхона ташкил қиламиз”, “Тўйхоналаримизни ўқув марказларига айлантирамиз”, деган фикрларни эшитиб, янги маънавий уйғонish насилини хис этишимиз.

Маҳаллаларда ўтаётган тадбирлар доирасида зиёлилар иштирокидаги учрашувларда аҳоли томонидан: “Мен пенсия пулимдан неварамни “Гунач” журнаliga обуна қиламан”, “Китобларим кўп, уйимда маҳалламдагилар учун кутубхона очаман”, “Жадид” газетаси чиқарсан, албатта, унга оиламиз учун обуна бўламан”, “Маҳалламизда жиянотсиз, ажримсиз масканга айлантирамиз”, “Хар бир хонадонда кутубхона ташкил қиламиз”, “Тўйхоналаримизни ўқув марказларига айлантирамиз”, деган фикрларни эшитиб, янги маънавий уйғонish насилини хис этишимиз.

Маънавий-маърифий жараёнлардаги фаоллиги учун мамлакатимизнинг 179 фуқароси “Маънавият фидойиси” кўкрак нишони билан тақдирланди. “Маърифат” тарғиботчилар жамияти фаолиятини янада такомиллаштириш бўйича янги электрон платформани ишга туширилади. Жамият ҳузурда 40 нафар иқтидорли ёшлардан иборат “Еш тарғиботчилар ҳаракати” ташкил этилиб, жамият аъзолари сони 810 нафарга етказилди. “Ойина” маънавий-маърифий портали ишга туширилди.

Сўнгги йилларда мамлакатимизда “Маънавият фестивали”, туркум тадбирларини ўтказиш яхши анъанасига айланди. Президентимизнинг “Биз бир бўлсак — ягона халқимиз, бирлашсак — Ватанамиз!” деган эзгу давлатлари асосида мамлакатимиз бўйлаб илк марта “Маънавият марафони” бўлиб ўтди. Миллий байрам тўсини олган ушбу марафон бугун юртимиз бўйлаб катта акс садо берди.

8 та худуд (Қорақалпоғистон Республикаси, Наманган, Фарғона, Қашқадарё, Самарқанд, Сирдарё, Сурхондарё, Тошкент вилоятлари)даги 48 та чегаралди маҳаллаларда яшовчи ёшлар турли ёт ғоялар гирдобини

Тилда, фикрда ва ишда бирлик

Янги Ўзбекистонда маънавий юксалиш сари янги давр, янги босқич бошланди. Маънавий-маърифий соҳадаги бу ўзгаришлар ва Президент ташаббусларидан сўнг жадидларнинг “Тилда, фикрда ва ишда бирлик” ғояси тилимда қайта-қайта янграйверди. Бу ғоя юқориде таъкидланганидек, миллий бирлик, ҳамжихатлик асосида янада мустаҳкамланди.

2021-2023 йилларда шаҳар ва туманларда 195 та “Маънавият ва маърифат маскани” ни барпо этишнинг манзилли рўйхати тасдиқланди.

Ўтган йил якунига келиб, 173 та туман (шаҳар)да Маънавият ва маърифат масканлари барпо этилди. Андижон, Самарқанд, Сирдарё, Сурхондарё, Тошкент ва Фарғона вилоятларида режалаштирилган масканлар тўлиқ ишга туширилди.

Марказ ҳузурда Ижтимоий-маънавий тадқиқотлар институти ташкил этилганидан буён 3 йил давомида 3117 нафар Марказ тизими, вазирлик, идора ва давлат ижро органларининг ушбу соҳага маъсул ходимлари малакаси оширилди.

2023 йилда 1 та халқаро анжуман, 2 та халқаро илмий-амалий конференция, 5 та республика анжумани, 7 та республика илмий-маърифий конференция ҳамда 242 та ўқув-семинари ташкил этилди.

Қорақалпоғистон Республикаси, Хоразм вилояти ва Тошкент шаҳрида Абу Райҳон Беруний таваллудининг 1050 йиллигига бағишлаб “Абу Райҳон Беруний илмий меросининг жаҳон фани ривожидиги ўрни” мавзусида халқаро анжуман, Андижон вилоятида “Заҳириддин Муҳаммад Бобур илмий меросининг башариат маънавий-маърифий тараққиётдаги ўрни” мавзусида халқаро илмий-амалий конференция ўтказилди. Халқаро тадбирларда иштирок этиш мақсадида 45 давлатдан 52 мутахассис олим ва эксперт юртимизга ташриф буюрди.

Маънавий-маърифий жараёнлардаги фаоллиги учун мамлакатимизнинг 179 фуқароси “Маънавият фидойиси” кўкрак нишони билан тақдирланди. “Маърифат” тарғиботчилар жамияти фаолиятини янада такомиллаштириш бўйича янги электрон платформани ишга туширилади. Жамият ҳузурда 40 нафар иқтидорли ёшлардан иборат “Еш тарғиботчилар ҳаракати” ташкил этилиб, жамият аъзолари сони 810 нафарга етказилди. “Ойина” маънавий-маърифий портали ишга туширилди.

Сўнгги йилларда мамлакатимизда “Маънавият фестивали”, туркум тадбирларини ўтказиш яхши анъанасига айланди. Президентимизнинг “Биз бир бўлсак — ягона халқимиз, бирлашсак — Ватанамиз!” деган эзгу давлатлари асосида мамлакатимиз бўйлаб илк марта “Маънавият марафони” бўлиб ўтди. Миллий байрам тўсини олган ушбу марафон бугун юртимиз бўйлаб катта акс садо берди.

8 та худуд (Қорақалпоғистон Республикаси, Наманган, Фарғона, Қашқадарё, Самарқанд, Сирдарё, Сурхондарё, Тошкент вилоятлари)даги 48 та чегаралди маҳаллаларда яшовчи ёшлар турли ёт ғоялар гирдобини

га тушиб қолишининг олдини олиш, уларни Ватанга муҳаббат, миллий ва умуминсоний қадрият ҳамда анъаналарга ҳурмат, истиқбол ғояларига садоқат руҳида тарбиялаш мақсадида “Ватан остонаси” фестивали ўтказилди.

Март, апрель, июнь ва август ойларида “Халқ Конституцияси билан халқчил давлат сари!”, “Янги Ўзбекистон ёшлари, бирлашайлик!”, “Янги ҳаёт учун, Янги Ўзбекистон учун!” шiorлари остида 14 та худудда “Маънавият фестивали” ўтказилди.

2023 йилда ўтказилган “Энг намунали туман ва шаҳар” танловида Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорги Кенгеси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари тавсиясига кўра, маънавий-маърифий ишларни тизимли йўлга қўйган, бу борада юқори самарадорликка эришган ҳамда ўз худудида ижтимоий-маънавий муҳит барқарорлигини таъминлаган 14 та туман ва шаҳар; “Энг намунали вазирлик ва идора” танловида 23 та вазирлик ва идора иштирок этди. Ғолиблар Президент совғаси — “Дамас” автомобили, пул мукофотлари, китоблар тўплами, қимматбаҳо совғалар топирилди.

Давлат ва жамият ҳаётининг барча соҳаларидаги ислохотларнинг энг муҳим стратегик йўналишлари мазмун-моҳиятини очиб беришга қаратилган 12 турдаги “Янги Ўзбекистон” плакатлар тўплами 11 минг нусхада нашр этилиб, 10 минг донаси умумтаълим мактабларига жиҳозлаш учун топирилди.

Қорақалпоғистон Республикаси Мўйноқ туманида сўнгги 5 йил ичида амалга оширилган улкан бунёдкорлик ишлари, аҳоли турмуш тарзидаги ижобий ўзгаришларни ўзида акс эттирган “Янги Мўйноқ” китоб-альбоми тайёрланиб, ўзбек, қорақалпоқ, рус ва инглиз тилларида 3000 нусхада чоп этилди. Тошкент ва Нукус шаҳарлари ҳамда Мўйноқ туманида кенг жамоатчилик вакиллари иштирокида “Янги Мўйноқ” китоб-альбомининг тақдиротлари ўтказилди.

Албатта, бу кечаги кун, кечаги натижалар. Бизнинг жорий йилдаги фаолиятимиз юксак даъватларга муносиб бўлиши лозим.

Маънавият — мунавварлик

Мен зиёли умрини шамга ўхшатар эдим, у ўзи ёниб эриса ҳам, таратган нури атрофни нурафшон қилади, дердим. Лекин энди зиёлиларимизни тарихдаги буюк қаҳрамонларимизга ўхшатгим келади. Зеро, зиёлилар, илм ахли бугун янги куч сифатида маънавий жасорат майдонига чиқishi ҳар доимидан ҳам муҳим, сув ва ҳаводек зарур.

Президентимиз томонидан илгари сурилган ташаббуслар асосида “Сурхондарё таърибаси” мисолида мамлакатимизда илк мартаба Маънавият сектори ташкил этилди. Мазкур сектор юртимизда илк бор маънавият соҳасида янги қон, янги юрак бўлиб уриши учун барча чора-тадбирлар кўрилмади.

Муҳими, бу борадаги ишларимизни янада жадаллаштириш учун жорий йилдан бошлаб ҳар йили 100 миллион сўмдан маблағ ажратиладиган бўлди.

Кенгашда ўша кунни яна бир хушхабар айтилди. ЮНЕСКО Бош конференцияси сессиялари қарийб 40 йилдан буён фақат Парижда ўтказилар эди. 2025 йилда эса бу конференциянинг сессиясини Самарқандда ўтказиш белгиланди. Ушбу нуфузли анжуманга Ташкилотта аъзо барча давлатлардан вакиллар ташриф буюрди.

Бу нимани аниглади? Бу асрлар давомида дунё тамаддунига ўз сўзи, ўз илми, ўз эҳқини ни чироқ қилган миллат бугун яна ўз ўрнини топаётганини, бу миллатнинг буюклигини тан олиш, уларга юксак ҳурмат, ҳайрат билан қараш лозимлигини яна бир бор кўрсатиб қўймоқда. Воқеликка “Самарқанд руҳи” қайтмоқда.

Яна бир хушхабар, 2024 йил арафасида янги Ўзбекистон ҳаётида улкан тарихий воқеа содир бўлди. Президентимиз махсус тугмани босиб, умумий қуввати икки миңг тўрт юз мегаватт бўлган 6 та куёш ва шамол электр станцияларини тармоққа уллади. Улкан курилмалардан адоқсиз симлар оралиқ 2 миллион хонадонга янги нур оқими — узулсиз ва кафолатли электр энергияси кириб борди.

Мазкур тантанали маросимда иштирок этарканман, дилдан шундай ўйлар ўтди: “Ажаб, агар электр қуввати бўлмас, уйлариимизга тафт кирмайди, тунлар хонадонларимиз мунаввар, йўлларимиз нурафшон бўлмайди. Иш жойларимизда дастоҳларимиз “жонсиз” қурилмаган айланади, меҳнатда унум бўлмайди. Бизни яқинлар, дунё билан боғлаётган телефонларимиз бир парча матоҳга айланади. Бу кўзга кўринмас неъмат моҳиятида “мунаввар нур” — маънавият яширин. Бугун бу нурсиз тараққиёт йўқ, бу нурсиз фаровонлик бўлмайди. Маънавият — тугамас руҳий қувват, у билан кўнгул чироклар, тафаккур қандиллари ёнади. У бор жойда одамийлик зиёси чароғон бўлади.

Нуқтаи назар

РАҚАМЛИ ТАРАҚҚИЁТ

Усиб соҳанинг келажаги йўқ

Хар бир даврнинг ўз долзарб вазифа ва муаммолари бўлади. Бугунги кунимизнинг энг муҳим талабларидан бири рақамли иқтисодиётни жорий этишдир. Шу боис, мамлакатимизда ушбу йўналиш ривожига алоҳида эътибор қаратилмоқда. 2020 йил юртимизда Илм-маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили, деб эълон қилинганидан кейин бу борада, айниқса, кенг қўламли ишлар бошлаб юборилди.

**Иброҳимжон
ФОЗИЛЖОНОВ,
иқтисодиёт фанлари бўйича
фалсафа доктори**

2020 йил 28 апрелда давлатимиз раҳбарининг “Рақамли иқтисодиёт ва электрон ҳукуматни кенг жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори қабул қилинди. Бу бежиз эмас, албатта. Айни кунда кўплаб тараққий этган мамлакатларда рақамли технологиялар иқтисодиёт ривожига ҳамда аҳоли фаровонлигига хизмат қилмоқда.

Масалан, рақамли иқтисодиётни ривожлантириш жараёнини давлат томонидан тартибга солиш бўйича АҚШ, Европа Иттифоқи давлатлари, Хитой, Корея, Япония ва Россия каби мамлакатларнинг тажрибаси бу борада, асосан, иккинчи — бозор ва маъмурий-бошқарув ёндашувлари мавжудлигидан далолат бермоқда. АҚШда рақамли тараққий бўйича “Кун тартибиде — рақамли иқтисодиёт” деб номланган биринчи ҳукумат дастури 2015 йилда ишлаб чиқилган. У мамлакат учун асосий имкониятларни таъминлайдиган тўрт блокни ўз ичига олади. Булар — эркин ва ошқора интернетни жадаллаштириш, ишонч ва хавфсизлики барқарорлаштириш, тармоққа эркин кириш ва барча ҳоҳловчилар учун профессионал кўникмаларни эгаллаш имконияти, инновациялар ҳамда таъсирчан самаралар берувчи ва эркин янги афвол технологияларини жорий қилиш. Шундай қилиб, АҚШ сиёсати рақамли иқтисодиётни ривожлантириш, бу жараёнда иштирок этадиган тармоқ ва соҳалар улушини кўпайтириш, IT санат билан шугулланган тadbirkorларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга қаратилган.

АҚШдан фарқи ўлароқ, Европа Иттифоқида аъзо мамлакатлар иқтисодиёти ва санат тармоқларининг рақамли ўзгаришини жадаллаштиришга қаратилган 30 дан ортиқ миллий ва минтақавий дастур ҳамда стратегиялар мавжуд. Европада рақамлаштиришга қаратилган ягона йўналишни шакллантириш хусусий бизнесни мазкур лойиҳаларга жалб қилиш билан техника ва бозор инновацияларини давлат томонидан қўллаб-қувватлаш йўсинида амалга оширилмоқда. Қитъа давлатларининг рақамлаштириш соҳасидаги сиёсатининг асосий тамойилларини ахборот-коммуникация технологиялари учун ягона Европа қондалари ва стандартларини ишлаб чиқиш, истеъмолчилар манфаатини ҳимоя қилиш ҳамда тадқиқот ва инновацияларни қўллаб-қувватлашдан иборат жараён ташкил қилмоқда.

Шарқда эса рақамли иқтисодиётнинг учта гиганти — Хитой, Жанубий Корея ва Япония бор. Бугун жаҳонда электрон трансакцияларнинг 40 фоиздан ортиқ улушига эга Хитой IT технологиянинг энг йирик бозори ҳисобланади. Унинг рақамли тараққийи қудратли ички бозор, рақобатнинг юксак суръати ва тезлик билан ривож топаётган рақамли секторни давлат тарафидан ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш каби учта муҳим омил ҳисобига жадаллашмоқда.

Хитой Ахборот ва коммуникация технологиялари академиясининг 2022 йилги ҳисоб-китобларига кўра, рақамли иқтисодиётнинг ялпи ички маҳсулот ўсшига қўшган ҳиссаси баъзи ривожланган давлатлар даражасидан ҳам ошиб кетиб, 70 фоизга етди. 2014 йилдан 2022 йилгача рақамли иқтисодиёт ЯИМнинг йиллик ўсиш суръатларига нисбатан 50 фоиздан юқори бўлди. 2005 йилда рақамли иқтисодиёт ҳажми атиги 2,6 триллион юань ёки ЯИМнинг 14 фоизига тенг бўлган, холос. Демак, Чин юртининг рақамли иқтисодиёти ҳажми сўнгги йилларда 1300 фоиз ошган, шу билан бирга, иккинчи ва учинчи даражали санат шув даражаси мос равишда 340 ва 590 фоиз ўсди.

Жанубий Корея, ўз навбатида, 2018 йилдан 2022 йилгача мамлакатни ривожлантириш стратегиясида платформа асосидаги иқтисодиёт тараққийига суянганини маълум қилди ва бунга эришди ҳам. Бу рақамли технологиялар ва глобал рақамли платформаларга асосланган иқтисодиётнинг янги туридир.

Японияда мамлакат тараққийининг узоқ муддатли мақсад ва вазифаларини

белгилаб берадиган асосий ҳужжат 2016 йилда ҳукумат томонидан йирик бизнес федерацияси — “Кэйданрэн” кўмагида қабул қилинган “Society 5.0” стратегиясидир. Ушбу стратегия фуқаролар фаровонлиги даражасининг ўсишини таъминлаш учун илм-фан ва технологияларни ривожлантириш мақсадида илгор рақамли технологиялардан фойдаланган ҳолда, вужудга келган ижтимоий-иқтисодий ва маданий тизимнинг ўзига хос туридир. Ушбу стратегия машҳур “Industry 4.0” концепциясига асосланган бўлиб, у нафақат ишлаб чиқариш муаммоларини ҳал этади, балки унинг мақсади жисмоний ва кибермадон интеграцияси орқали ижтимоий фаровонлиқни таъминлашга ҳам қаратилган.

Ўзбекистонда ушбу йўналишдаги ҳолат қандай?

Президентимиз раислигида ўтган йил 20 декабрь куни тармоқ ва ҳудудларда ахборот технологияларини ривожлантириш ҳамда давлат бошқарувини рақамлаштириш бўйича устувор вазифалар юзасидан ўтказилган видеоселектор йиғилишида бу борадаги вазият чуқур таҳлил қилинди. Замон талабидан келиб чиқиб, мамлакатимизда телекоммуникация инфратузими яхшилаш, соҳа ва тармоқларни рақамлаштиришга катта эътибор қаратилмоқда. Утган йилнинг ўзида таълим, банк, молия, божхона, қишлоқ хўжалиги, геология, кадастр каби соҳаларни рақамли трансформация қилиш доирасида 100 та дастурий лойиҳа ишлаб чиқилган. 500 дан зиёд янги IT компаниялари ташкил этилиб, соҳага 475 миллион доллар тўғридан-тўғри хорижий инвестиция кириб келган.

Ҳудудларда 20 мингдан ортиқ ёшлар мустақил шугулланиб, халқаро онлайн платформалар орқали яратган маҳсулотини четга сотган. Аммо бу рақамлар Ўзе-

кстон салоҳияти учун етарли эмас. Давлатимиз раҳбари шунинг учун ҳам соҳани ривожлантиришга қаратилган қўшимча чора-тадбирларни амалга ошириш юзасидан тегишли топириқ ва кўрсатмалар берди.

Хусусан, IT компанияларни ҳудудлардаги бўш турган биноларга бир йил муддатга бепул жойлаштириш, иқтидорли дастурчиларга бир йил ичда бўлиб-бўлиб тўлаш шарти билан компьютер ва техникалар бериш, 50 дан ортиқ IT мутахассисни ишли қилган компанияларнинг бир йил давомидаги иш ҳақи харажатининг 15 фоизгача қисmini қоплаш, экспортчи корхоналарга четдан эксперт жалб қилиш, халқаро конференцияларда қатнашиш харажатларининг 50 фоизини компенсация қилиш, IT паркни халқаро миқёсга олиб чиқиш учун Германия ва Саудия Арабистонида унинг шўъба кор-

хоналарини очиш каби кўплаб вазифалар кўзда тутилмоқда.

Бундай янги имкониятлар ҳисобига жорий йилда IT хизматлари ҳажмини 2 баробар ошириш мумкин. Бунга эришиш учун, аввало, чет тили ва технологияларни биладиган кадрларга эътиёж сезилди. Шу боис, Рақамли технологиялар вазирлигига ушбу йилда 8 минг нафар энг иқтидорли ёшларни саралаб, нуфузли халқаро компаниялар талабига мос дастур асосида ўқитиш вазифаси қўйилди. Шунингдек, “Хар бир маҳаллада камиди икки нафар дастурчи” лойиҳаси бошланади, америкалик ҳамкорлар билан “Инклюзив рақамлаштириш” лойиҳаси доирасида 20 минг аҳоли бандлиги таъминланади. 2026 йилда Халқаро информатика олимпиадаси илк бор мамлакатимизда ўтказилиши кутиляпти, бу ҳам рақамлаштириш соҳасидан имкониятларини оширишга хизмат қилади. Ўз устига, рақамлаштириш турли идора ва ташкилотларда инсон омилини қайтариш ҳисобига коррупциянинг олдини олиш гарови сифатида ҳам муҳим жараёндир.

Президентимиз ўтган йили Рақамли технологиялар вазирлигига ташрифи чоғида Рақамли бошқарув марказида “Ўзбекистон — 2030” стратегиясига мувофиқ амалга оширилаётган ишлар тақдими билан танишди. Маълумки, ушбу стратегияда мамлакатимизни минтақавий “IT HUB”га айлантириш мақсади белги-ланган. Бу давлат бошқаруви ва соҳаларни рақамлаштириш, алоқа инфратузими асосида яхшилаш, IT таълимни ривожлантириш каби кўп омилларни талаб этади.

Охириги йилларда ушбу йўналишларда катта ўзгаришлар бўлди. 2017 йилда юртимизда IT компаниялар сони 147 та бўлган бўлса, ҳозирда 1600 тага етган. Иш ўринлари ҳам қисқа вақтда 10 баробар кўпайиб, 24 мингтадан ошган. 2017 йилда 600 минг доллар бўлган экспорт ҳажми 2023 йил якуни билан 300 миллион доллардан ошди.

Долзарб мавзу

**Зариф МУҚИМОВ,
иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент**

“Ўзбекистон — 2030” стратегиясида сув ресурсларини тежаш ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бўйича қатор вазифалар белгиланган. Жумладан, сув ишлаши самардорлигини 25 фоиз ошириш, қишлоқ хўжалиги экинларини сугоришда сув тежайдиган технологиялар билан қамраб олинган ерларнинг умумий майдонини 2 миллион гектаргача, жумладан, томчиллатиб сугориш технологиясини 600 минг гектарга етказиш каби нарсалар назарда тутилган.

Президентимиз раислигида 2023 йил 29 ноябрь куни ўтказилган видеоселектор йиғилишида ҳам бугунги мураккаб иқлим шароити, сув манбалари йил сайин

СУВ ТЕЖАМКОРЛИГИГА БАРЧАМИЗ МАСЪУЛ

Халқимиз “Ер — ҳазина, сув — гавҳар”, деб бежиз айтмаган. Қадимдан уста дехқонлар оқова ва ичимлик сувдан оқилонга фойдаланишга, уни асрашга жиддий эътибор қаратиб келган. Бугунги мураккаб иқлим шароитида обихаёт тежамкорлиги жуда долзарб аҳамиятга эга.

камайиб бораётгани, 2030 йилга бориб, сув танқислиги 15 миллиард куб метрга етиши мумкинлиги, ушбу муаммоларнинг олдини олиш учун кескин чоралар кўриш лозимлиги кўрсатиб ўтилди.

Белгиланган чора-тадбирлар асосида Қашқадарь вилоятида ҳам кенг қўламли ишлар бошлаб юборилди. Жумладан, Косон ва Қарши туманларида ҳашар йўли билан каналларни бетонлаш бошланди. Бу ишда Қарши ирригация ва агротехнологиялар институти жамоаси ҳам бевосита иштирок этиб, Косон туманидаги каналларга бетон қопламалари ётқиришнинг илмий-техник асосларини ишлаб чиқишда ҳисса қўшди. Шунингдек, институтнинг 20 нафар профессор-ўқитувчиси ҳамда 80 нафарга яқин талабаси амалий жараёнларда фаол иштирок этмоқда. Профессор-ўқитувчилар, магистр ва таянч докторантлар илмий асосланган тақлиф ва маслаҳатлар бермоқда, талабалар эса ўқув-танишув амалиётларида қатнашиб, каналларни бетонлаш ишларини кузатиб бормоқда. Бу эса бўлажак ёш кадрларни олган назарий

билимларини амалиётда қўллаб, етук соҳа мутахассиси бўлишида муҳим тажриба мактаби вазифасини ўтамоқда.

Маълумотларга қараганда, Қашқадарь вилоятидаги аксарият канал ва ариқлар ҳозирга қадар бетон қилинмагани сабабли

улар орқали етказиб берилаётган сувнинг 30-35 фоизи исроф бўлмоқда. Косон, Нишон, Муборак, Миришкор туманларида бу кўрсаткич 40 фоиздан юқори. Шунингдек, вилоят сув хўжалигида бир йилда қарий 2,5 триллион сўм, шундан 2,3 триллион сўми электр энергияси учун сарфланиб, 1 куб метр сув таннархи республикада энг қиммат — 401 сўми ташкил этмоқда.

Яқинда сув йўқотилиши юқори бўлган каналларни сифатли бетонлаш, сугориш тармоқлари, гидротехник иншоотлар ҳамда насос агрегатларини тозалаш ва таъ-

мирлашни ташкил қилиш бўйича вилоят ички фермуи тузилди. Шунингдек, кластер, фермер хўжалиқлари ҳисобидидаги канал ва ариқларни бетонлаш, яросқиз лоток ва сугориш тармоқларини таъмирлаш ва алмаштириш кўрсаткичлари белгилаб олинди.

Мазкур кўрсаткичларга мувофиқ, воҳада яқин уч ой ичда жами 1570 километр, март ойларида мос равишда 480, 550 ва 540 километр ички сугориш тармоқини бетонлаш режалаштирилган. Шу мақсадда воҳадаги сув хўжалиги ташкилотлари ва ихтисослашган қурилиш-пудрат корхоналарига тегишли маъсул техника воситалари туманларга бириктирилди.

Вилоятдаги сув хўжалиги ташкилотлари ҳисобида 256 та магистрал ва хўжалиқларга канал бўлиб, умумий узунлиги 2476 километрга тенг. Шундан бир қисми бетонланган.

Албатта, сув тежамкорлигига эришиш биргина соҳа мутахассислари зиммасидаги масъулият эмас, балки барчамиз бирдек жаршишимиз керак бўлган ниҳоятда муҳим

юмушдир. Шу боис, Қарши ирригация ва агротехнологиялар институти жамоаси доимий равишда бу йўналишдаги сайёҳаракатларда, қатор лойиҳаларда фаол иштирок этиб келмоқда. Жумладан, “Амударё ҳавзаси сув ресурсларининг экологик муҳофазаси ва сув сифатини бошқариш технологиясини яратиш”, “Лалмикор майдонлари дон ва дуккакли экинлар етиштиришда ёмғир ва кичик сел сувидан самарали фойдаланиш технологиясини ишлаб чиқиш” мавзуларида лойиҳалар тайёрланиб, тегишли соҳа экспертларига берилди. Бундан ташқари, айнан сув хўжалиги йўналишида тахсил олаётган талабалар ҳам олиёғоҳда олган билим ва кўникмаларини амалиётда синовдан ўтказиш мақсадида ҳудудларга жалб этилди.

Ҳозир янги технологиялар асосида томчиллатиб, ёмғирлатиб сугориш тизимлари анча қўл келмоқда. Энди ҳар бир ариқ ва канални бетонлаш самараси ўлароқ, жуда катта сув сарфининг олди олинади. Натийжада қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришда кам харажат билан юқори ҳосилдорликка эришилади.

Ислоҳот одимлари

ИЛМ-ФАН ИҚТИСОДИЁТНИНГ МУҲИМ ТАЯНЧИГА АЙЛАНДИ

Олимжон Тўйчиев, Инновацион ривожланиш агентлиги директори

Бошланиши 1-бетда

Тўрт-беш йил илгари илмий иш, кашфиётларни тижоратлаштирадиган механизм яратилганини фахр билан таъкидлаган бўлсак, бугун турли соҳа етакчилари, айниқса, ёшлар гоъларини даромадли маҳсулотга айлантирадиган яхлит тизим йўлга қўйилгани ҳақида қувонч билан гапирамиз. 2023 йилда илмий фаолиятта оид давлат дастурлари доирасида жами 558 лойиҳа амалга оширилди.

Соҳаларда мавжуд муаммоларни бартараф этишга қаратилган лойиҳалар кўпчилиги олим ва илмий изланувчиларнинг турли соҳаларга, масалаларга янги ёндашувлар асосида ечим топишга уринаётганидан дарак. Аслида, ривожланган мамлакатларда ҳам стартап гоълар муаммолардан келиб чиқиб яратилади ва шундангина бозордан муносиб ўрин олади. Юқорида таъкидланганидек, 500 дан ортик лойиҳанинг молиялаштирилиши юртимизда ҳам мазкур экотизим мукамал йўлга қўйилганидан дарак.

Ҳамкорлик — жаҳон бозорларида рақобатбардошликка эришишнинг муҳим шарти

Мамлакатимизда илм-фан, технология ва инновацияларни ривожлантириш манбаларини диверсификация қилишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Бонси, ҳар қандай илмий лойиҳани амалга ошириш катта маблағ талаб

қилади. Бунинг учун хусусий сектор ва хорийжий сармояларни жалб қилишга алоҳида аҳамият қаратилди. Муҳими, қўшма лойиҳалар иккала томоннинг ҳам умумий манфаатларига хизмат қилиб, аллақачон ўз самарасини кўрсатмоқда.

Бугун жаҳон бозорларида рақобатбардошликка эришишнинг муҳим талаблари бор. Илм-фан ва технологиялар соҳасидаги ҳамкорлик мана шу талабларнинг дастлабкиси саналади. Чунки мазкур соҳалар жамият ҳаётининг барча жабҳаларини боғловчи механизмга айланиб улгурди.

2023 йилда Инновацион ривожланиш агентлиги делегациясининг Таиланд Қироллигига ташрифи амалга оширилди. Учрашувлар давомида Қиролликнинг Инновациялар миллий агентлиги билан ҳамкорлик меморандуми имзоланди. Июнь ойида Италия — Ўзбекистон бизнес-форуми бўлиб ўтган эди. Форум биз учун муваффақиятли бўлди. Яъни олимларимиз томонидан амалга оширилаётган инновацион лойиҳаларга хорийжий инвесторлар катта қизиқиш билдирди. Хусусан, “Қарши шаҳрида жамоат транспортни водород ёқилғисига ўтказиш бўйича “Водород полигони” лойиҳасининг техник-иқтисодий самарадорлигини аниқлаш, лойиҳага хорийжий инвесторларни жалб қилиш юзасидан Италиянинг Турин политехника университети ўртасида энгашув меморандуми имзоланди. Шунингдек, Тошкент шаҳридаги Турин политехника университети худудида Италия — Ўзбекистон илгор муҳандислик марказини ташкил этиш бўйича шартнома имзоланди. Яна бир муваффақиятли

тилди. Шунингдек, Корея Республикаси билан қишлоқ хўжалиги техникасини ишлаб чиқарувчиларга кўмак кўрсатиш мақсадида юртимиз олимларининг амалиёт ўташи йўлга қўйилди.

Интеграция маҳсулот сифатини оширади, таннархни камайтиради

Ижтимоий-иқтисодий, саноат ва ишлаб чиқариш соҳаларида илм-фан ва ишлаб чиқариш узвийлигини таъминлаш, реал сектордаги муаммоларни ҳал этишга қаратилган тадқиқотлар янги лойиҳаларнинг яратилиши ҳамда татбиқи этилишига замин яратмоқда. Айни йўналишда амалга оширилган ислоҳотлар натижасида ўқув муассасалари, шунингдек, саноат ва ишлаб чиқариш корхоналари ягона мақсад асосида бирлашган тизимга айланди. Умумий ўрта таълимдан тортиб, олий таълим ва илмий-тадқиқот муассасалари, манфаатдор тармоқ корхоналаригача ҳамкорлик механизми ишлаб чиқилиб, уларнинг ўзаро интеграцияси учун мустаҳкам замин яратилди. Бу маҳсулот сифатининг ошиши, таннархнинг камайишига,

2023 йилда Инновацион ривожланиш агентлиги делегациясининг Таиланд Қироллигига ташрифи амалга оширилди. Учрашувлар давомида Қиролликнинг Инновациялар миллий агентлиги билан ҳамкорлик меморандуми имзоланди.

хусусан, рақобатбардош бўлишига хизмат қилади.

Бугун ёшлар, талабалар ўртасида инновацион тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланиш истагида бўлганлар сони ортиб бормоқда. Стандарт йўналишлар тўғри келмайдиган бу соҳада “кўзга кўриниш” катта меҳнат талаб қилади. Баҳорги ва кузги молиялаштириш ишларида тақдим этилган лойиҳаларни кузатиб амин бўлдики, навқирон қатлам айни замонда талаб юқори маҳсулотни муқобилларидан арзон нархда тақдим эта олиш, маҳаллий ва жаҳон бозорларидан ўрин эгаллаш йўлларини изламоқда.

Утган йилда жами 9 та стартап лойиҳалар танловлари эълон қилиниб, 54 стартап лойиҳа молиялаштиришга тавсия этилди. Айни жиҳатда 2022 йилда нисбатан ўсиш 57 фоизни ташкил қилди. Натижада 45 та кичик ва ўрта бизнес субъекти ташкил қилиниб, 20 та янги хизмат тури жорий этилди ҳамда 43 та янги маҳсулотлар ишлаб чиқарилиши йўлга қўйилди. Қувонарлиси, улар орасида ёш тадбиркорлар улуши юқори.

Салоҳиятни рўёбга чиқаришга муносиб шароит

Амалга оширилган ишларни сарҳисоб қилар эканмиз, соҳанинг янада ривожланиши учун муҳим омил саналган “Ўзбекистон — 2030” стратегияси барча йўналишлардаги ишларни бутунлай янги босқичга олиб чиққанини таъкидлашни истар эдим.

Давлатимиз раҳбарининг “Ўзбекистон — 2030” стратегиясини 2023 йилда сифатли ва ўз вақтида амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарориди ҳар бир инсонга ўз салоҳиятини рўёбга чиқариш учун муносиб шароит яратиш, барқарор иқтисодий ўсиш орқали аҳоли фаровонлигини таъминлаш каби устувор йўналишлар белгиланган.

Нима учун инсон салоҳиятини рўёбга чиқаришга алоҳида эътибор қаратилляпти? Жавоб шундаки, техника асрида инсон капитали энг катта фойда кел-

тирадиган омилга айланиб бормоқда. Мазкур ҳужжатда ёш тадқиқотчилар улушини ошириш, уларнинг илмий изланишларини қўллаб-қувватлаш, 40 ёшгача бўлган тадқиқотчилар улушини камиди 60 фоизга етказиш, илмий ташкилот ходимларининг иш ҳақини ўртача 2 баробар ошириш асосий мақсадлар сифатида белгиланган. Мулоҳаза қилсак, юртимиз ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодиётига эга мамлакат ва Стратегияда белгиланган мақсадлар рақобатбардош, экспортбоп ҳамда импорти бўлиши босувчи, юқори қўшимча қўйимга эга маҳсулотлар ишлаб чиқаришга қаратилгани аён бўлади. Ўз навбатида, саноатнинг барқарор ва мутаносиб равишда ўсиши ҳамда ишлаб

чиқариш қувватларини модернизация қилиш, техник ва технологик янгилаш асосида унинг етакчи тармоқларини ривожлантиришга ҳам эришилади.

Юртимизда илм-фан ва инновацияларга асосланган иқтисодиётни такомиллаштириш чора-тадбирлари амалга оширилаётган бир вақтда иқтисодиётнинг реал секторларига илм-фан ютуқларини жорий этишга катта эътибор қаратилётгани бизга ғурур бағишлаб, янги марралар сари ундайди. Бу борадаги натижалар ишлаб чиқаришдаги муаммоларни инновацион ечимлар орқали бартараф қилишга замин яратади. Жамиятда олимларнинг нуфузи янада ортади.

Яна бир муҳим жиҳати “Ўзбекистон — 2030” стратегиясида ўзаро манфаатдорлик, рағбат ва рақобатга асосланган “инновация — капитал — инновация” жараёнини таъминлаш ҳам белгилаб қўйилганки, бу орқали ишланма эгаси, тадбиркор ва инвесторларнинг мулкка эгаллик ҳуқуқи кафолатланади. Шунингдек, қишлоқ хўжалигида экспорт ҳажминини йилга 10 миллиард долларга етказиш ҳамда замонавий ресурстежамкор технологияларни пахта ва ғалла майдонларининг 40-50 фоизига жорий этиш белгиланган бўлиб, ўтган йилда 33 та амалий ва инновацион лойиҳа молиялаштирилди.

Санасак, соҳада амалга оширилган ислоҳотлар ва бунинг натижасида эришилган ютуқлар кўп. Айнан мана шу имкониятлар илм-фанни иқтисодиётнинг муҳим таянчига айлантира олди. Изланувчилар, тадқиқотчилар ўртасида инновацион тадбиркорликка бўлган қизиқиш ортди.

Инсон қадри учун

“ЭЛЕКТРОН ПОЛИКЛИНИКА” УНИНГ ҚУЛАЙЛИГИ НИМАДА?

Эгамберди ота кун давомида негадир озроқ ҳолсизланди. Бир оз тоби қочганини сезди. Ўйлаб қараса, тиббий кўриқдан ўтганига анча бўлган. Эртага, албатта, шифохонага боришни ният қилди. Аммо бирдангина ёдига шифокор эшиги олдида навбат кутавериб, толиқиб қолишини ўйлаб, шаштидан қайтди. Утган сафар ҳам бир соатларда кўриқдан ўтиб чиқаман, деб пешинга қадар қолиб кетгани. Ҳалиям кексалигини хурмат қилиб, баъзи ёшлар олдинга ўтказиб юборди. Бўлмаса, нақ кечга қадар сарсон бўлиши аниқ эди. Нима бўлса бўлар, эртага бормаса бўлмайд.

Олийгоҳдан ўқишдан қайтган набира бобосини тушқун кайфиятда кўриб, ҳавотирга тушди. Эгамберди отадан ҳол-аҳвол сўради. Ота набирасига дардини айтди. Шифокорга кўринмоқчи бўлаётганини, аммо эшикма-эшик юриб, вақт кетишини ўйлаб, боргиси келмаётганини таъкидлади. Набираси эса қўлига телефонини олганча “Электрон поликлиника” ахборот тизими кириб, бобосининг исм-фамилиясини ёзиб, навбатга қўйди. Бу тизим бўйича узок вақт сарфламай ҳам бемалол тиббий назоратдан ўтиб чиқишини бобосига тушунирди. Бир оз муддатдан сўнг қачон, қайси вақтда шифохонага боришини айтди. Ота электрон тизим деганини унчалик тушунмаган бўлса-да, сарсон бўлмаслик умиди билан кўнгли кўтарилди.

Эртанги кун электрон тизимдан кўрсатилган соатда шифохонага бориб, ҳеч бир муаммосиз саломатлигини текширди. Эгамберди ота ҳеч жойда кутиб қолмади. Уйига қайтаркан, бундан мамнун бўлди. Шифокорларни дуо қилди.

Кейинги пайтларда тиббиёт тизимини рақамлаштириш, хусусан, бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасаларида автоматлаштирилган ахборот тизимини жорий этиш масаласига жиддий эътибор қаратилмоқда. Хусусан, бирламчи тизимда “Электрон поликлиника” ахборот тизими йўлга қўйилётгани бу борада қулайликлар яратмоқда.

Бугун вақт инсоният учун энг қимматли ресурсга айланди. Бозорда, йўлда, бирор муассасада, кўпчиликнинг навбатда туришга сира тоқати йўқ. Одамлар ҳар бир иши тез ва осон битишини истади. Айниқса, шифо муассасаларида. Бирор дард билан келиб, тик оёқда соатлаб кутиб қолиб бемор аҳолини оғирлаштира сизга оғирлаштирадики, энгиллаштирамайди. Тоқатсизлик натижасида турли кўнгилсизликлар келиб чиқади. “Электрон поликлиника” эса ортиқча оворагарчилик ва қоғозбозликларга чек қўйиб, барча ишларни тизимли равишда бажаришга, тезкор ва аниқ ишлашга, энг асосийси, шифокорларнинг беморлар учун кўпроқ вақт ажратишига имкон бермоқда.

Жумладан, Нишон туманида тизимли ривожлантириш мақсадида тегишли муассасалар монитор, моноблок, принтер билан таъминланди. Туман марказий шифохонаси, оилавий поликлиника, оилавий шифокорлик пунктларига шиша толали кабеллар тортилди ва “Электрон поликлиника” тизими йўлга қўйилди. Тиббиёт ходимларининг мазкур йўналишдаги саводхонлигини ошириш учун ИТ марказларда бепул машгулотлар ўтказилди.

Кўп тармоқли марказий поликлиникада локал тармоқ қайта реконструкция қилинди. Энди “Электрон поликлиника” тизими онлайн рўйхат асосида фуқароларни қабул қилиб бориш, масофавий диагностика, бемор саломатлигини масофадан мониторинг қилиш, тиббий карталарнинг тармоқли тизими, виртуал тиббий кўриқдан ўтиш, виртуал шифохона хизмати ва электрон рецетплар беришга йўл очди.

— Фуқара “Электрон поликлиника” орқали рўйхатга олинган, оилавий шифо-

корга йўналтирилади, — дейди муассаса дерматовенеролог шифокори Мансур Кўзиев. — Шифокор бемор учун зарур текширувларни белгилаб берган, шу асосда тор соҳа мутахассисларига учрашиши ёки лаборатор таҳлил топириши мумкин. Беморнинг барча таҳлиллари автоматик тарзда оилавий шифокорга кўриниб туради. У шу асосда мувожаатига электрон рецетп беради. Бемор рецетп асосида поликлиниканинг ўзидан буюрилган дориини олиши ҳам электрон тарзда назорат қилинади. Фуқаролар эса тиббий таҳлилларини, касаллик тарихини уйда ўтирган ҳолда онлайн тарзда кузатиб туриши мумкин.

Бу тизимда беморларнинг касалликларини таснифлаш, ўша ҳудуд аҳолисида кўп учрайдиган хасталиклар базасини шакллантириш ва таҳлил қилиш имкони мавжуд.

— Шифокорлар кўригидан тез-тез ўтиб тураман, — дейди 71 ёшли Эгамберди бобо Жумаев. — Компьютерлашган янги тизим

жуда қулай экан. Вақтинг кетмайди, ортиқча оворагарчилик, асаббозарлик, қоғозбозлик йўқ. Илгари соатлаб кутиб қолардик. Шифо истаб келиб, гоҳида касал баттар хуруж қилардик. Айниқса, ёш болалар, биз каби кексалар учун жуда қулай бўлибди. Энди ҳеч бир муаммосиз саломатлигимизни назорат қилиб борами.

— Туман тиббиёт бирлашмасида 2021 йил 1 ноябрдан бепул тиббий ёрдам олиш ҳуқуқини берувчи ордер тақдим этиш тизими йўлга қўйилди, — дейди Нишон тумани кўп тармоқли марказий поликлиникаси мудири Шамшир Тўраев. — Эҳтиёманд оилалар “Ижтимоий химоя ягона реестри” ахборот тизимига мувофиқ аниқланиб, имтиёзли тоифадаги шахслар учун давлат бюджетни маблағлари ҳисобидан давонандиган касалликлар рўйхати, тиббий хизматлар ҳажми ва тиббиёт муассасасининг даражалари белгиланиб, имтиёзли тоифадаги шахслар тегишли платформа орқали базага киритилди, электрон йўланма орқали имтиёзли давонанишга юборилмоқда. Айни пайтгача шаффофлик таъминланган электрон тизим орқали 465 беморимиз республика шифохоналарида давонаниб чиқди.

Янги дастур воситасида шифокор ва беморнинг вақти тежаллиб, тиббий хизмат сифати ва самарадорлиги ошмоқда. Тиббиёт ходимлари фаолияти ва иш юкларини мунтазам кузатиб бориш, статистик маълумотларни шаффоф тарзда юритиш имконияти яратилмоқда.

Ақбар РАҲМОНОВ, “Янги Ўзбекистон” муҳбири

Муножат МҶМИНОВА, "Янги Ўзбекистон" муҳбири

Яқинда Андижондаги Ёшлар марказида ҳоким ва ёшлар учрашувида 12 ёшли китобхон Асадилло Розиков вилоят ҳокими Шухрат Абдурахмоновга кутубхонага эҳтиёж масаласида муурожаат қилди.

Андижон туманидаги Терактаги маҳалла-лик Асадилло китоб етиштириш учун "Ёш китобхон" кўрик-танловида энг олий натижани қўлга кирита олмаганини билдирди. Уша куннинг ўзида муурожаатчи яшаётган маҳаллада кутубхона қуриш бошланди. 5 мингдан зиёд ёш иштирок этган учрашувида барпо бўлажак зиё масканини келгусида Асадилло Розиковнинг ўзи бошқариши тақлиф этилди.

Республика Маънавият ва маърифат кенгашининг кенгайтирилган йиғилишидан сўнг ташаббускорлик асосида кутубхона ташкил қилишни ният қилганлар кўпайган бўлса, ажаб эмас. Боиси, Президентимиз бугун ўз ҳисобидан кутубхоналар барпо этаётган ташаббускор инсонлар соани ортти бораётгани барчамизни мамнун этишни айтиб, бундай хайрли ишга кўл урган 100 дан зиёд юртоқшимиз орасида марҳаматлик тадбиркор Қобилжон Обидов номини ҳам тилга олди.

Қобилжон ака билан суҳбатимиз чоғида инсон учун онанинг севинч ёшларини кўришдан ортиқ қувонч бўлмағлига яна бир бор икор бўлдим. Йиғилишда номи эътироф этилган пайт 80 ёшни қоралаган онаси ўзинга синамай, йиғлаб юборгани, шу кунларга етказганига шукроналар келтирганини айтар экан, суҳбатдошимизнинг кўнгли тошди, кўзига ёш олди.

Ҳалол меҳнат қилгани, эл учун жон куйдиргани халқимиз билар экан-да. Қобилжон ака 50 мингдан зиёд китоб, 300 мингта электрон китобга эга уч қаватли замонавий кутуб-

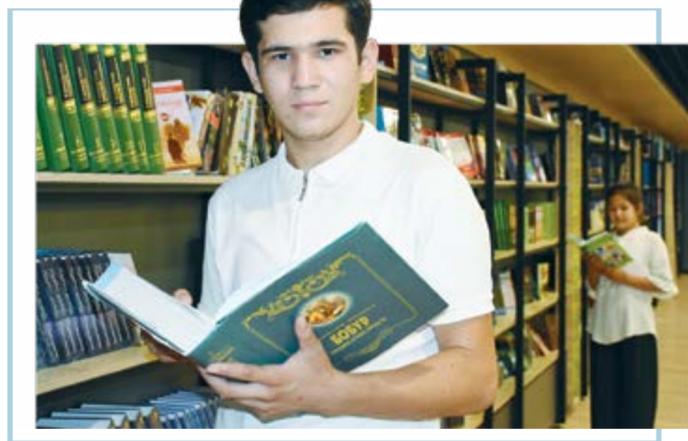
хона очишдан аввал Эркин Воҳидов номидаги шахмат мактаби, "Болалар академияси" хусусий мактабгача таълим ташкилотини қуриб берган инсон. Шунинг учун ҳам бутун эл ардоғида, меҳнатлари роҳатини кўриб юрибди. Унга ҳавас қиладиган анча-мунча. Қаҳрамонимиздан ўз маблағи эвазига кутубхона очишга нима туртки бўлгани ҳақида сўраганимизда, давлатимиз раҳбарининг 2020 йилда Туркия Халқ кутубхонаси (Millet Kütüphanesi)нинг тантанали очилиш маросимидаги иштирокидан гоят руҳлиб кетганини айтди.

— Уша маросимда Президентимиз фахрли меҳмон сифатида иштирок этгани менга куч берган. Мана, ўзбек элининг салоҳияти, қудрати дея гурурланганман. "Дунёдаги ҳар қайси давлат, ҳар қайси халқ, биринчи навбатда, интеллектуал салоҳияти, юксак маънавияти билан қудратлидир. Бундай энгилмас куч манбаи эса, аввало, инсоният тафаккурининг буюк кашфиёти — китоб ва кутубхоналарда", деди давлатимиз раҳбари. Туркия Президенти Режеп Таййип Эрдоган эса: "Ўзбекистон биз учун маданий тасаввуримизни шакллантирган, олимларни етиштирган, илм, урфон ва маънавий дунёимизни таъминлаган ҳаётий манбаларимиздан энг муҳимидир. Илм муҳити асрлар давомида Тошкент билан Анқара, Самарқанд билан Коня, Бухоро билан Бурса, Хива билан Эдирнеи боғлаб, ўзаро бойитгандир. Бу кун Халқ кутубхонасини Жаноб олийлари билан биргаликда очиб, муштарак маданиятимиз ҳақида бутун дунёга муҳим

бир ишора бермоқдамиз", дея Ўзбекистонга чуқур ҳурматини изҳор қилди. Шундан сўнг кутубхона очиш истаги тугилган. Оғизда айтиш осон деганларидек, гап бошқаю иш бошқа. Мақсад бўлгани билан у осонгина амалга ошириб қолмайди ахир. Қобилжон Обидов бундай деди: — Кутубхонамиз туман марказидан унча узоқ бўлмаган

— Бундан хафа бўлмаймиз. Аксича, ўғирлаган бўлса-да, яхши ниятда хизмат қилаётгани учун хурсанд бўламан. Лекин ўзи бир дон бўлган китоб ўғирланса, ачиниб кетаман, — дейди қаҳрамонимиз.

Бугун шу кутубхонада 4 кишининг бандлиги таъминланган. Бу ерда жаҳон адабиёти дурдоналари, атоқли ўзбек ёзувчилари, шоир ва олимларининг кўплаб асарлари китобхон

Алитера кўчасида жойлашган, китобхоналарга қулай. Туман, вилоят миқёсидаги кўплаб тадбирлар, "Ёш китобхон" танловлари кутубхонамизда ўтади. Янги нашрларни топишимиз ва ўқувчиларга тақдим этилишида адабиётшунос Шухрат Ризаев ҳамда Олимжон Давлатов бизга яқиндан кўмакчи. Ҳар битта китобни бафуржа кўриб чиқиб тасвир қилади.

Қобилжон аканинг кутубхонасида китоблар уйга берилмайди. Бироқ китоб йўқолиши ҳолатлари бу ерда ҳам учраб туради.

— Қани энди ҳаммасини бир пайтда ўқиб бўлса", дейсан. Шу маънода, марҳаматлик ёш китобхоналарга, қолаверса, адабиётга иштиёқманд катта авлод вакилларига ҳавас қилади киши.

Қобилжон ака давлатимизнинг нуфузли мукофотлари билан тақдирланган, бироқ энг юксак мукофот — халқнинг дуоси. Юртининг эртаси, ёруғ келажакка тамал тоши қўяётган ва хайрли амаллари билан барчага ибрат бўлаётган юртоқдошларимизни ҳар томонлама қўллаб-қувватласак арзийди.

Олтин авлод

Гулистон ПАРДАБОЕВА, Бердақ номидаги Қорақалноқ давлат университети талабаси

МУВАФФАҚИЯТ ФОРМУЛАСИ

Қиличчи илк бор ушлаб кўрганымда "Бу спорт тури — меники!" деганман. Ушанда залга сингилми олиб борардим. Мураббий Сардор Назаримбетовдан бир оз иккиланиш билан "Мен ҳам қиличчи ушлаб кўрсам бўладими?" деб сўраганман. Ушанда 13 ёшли ўсимир киз эдим. Бу спорт ҳақида аввал унчалик билмаганман, фақат телевизорда кўрганман.

Олти йилдан буён қиличчилик сир-асрорларини ўрганаман. Рақибларим бир-биридан фарқ қилади. Услублари ҳам ҳар хил. Беллашув пайтида уларнинг заиф томонини илғаб олишга интиламан, баҳсларини диққат билан кузатаман ва мураббийим Мартин Камажиев сабоқларидан ҳулоса чиқаришга ҳаракат қиламан. Бир оз муддат шамшир бўйича машҳур устоз Владимир Назимовдан сабоқ олдим. Аини пайтда эса италиялик танлик мураббий Джи Тарантино билан ишлаяпман.

Дастлабки муваффақиятни 2022 йилда қўлга киритгандим. Тошкентда бўлиб ўтган Осиё чемпионатида ёшлар ўртасидаги яқкалик беллашувларида чемпион бўлдим. Ушанда омаддан келган, ўсимрлар ва ёшлар ўртасидаги жамоавий мусобақаларда ҳам биттадан олтин ва кумуш медалга сазовор бўлгандим.

Ҳар сафар шоҳсупага кўтарилганимда, мустақил Ўзбекистонимиз номи янраганда таърифлаб бўлмайдиган ажиб бир ҳиссиёт чулғаб олади мени.

Қаерда бўлсам ҳам юртимни бир қадиқага эсимдан чиқармайман. Ота-онам, оилам бағрига тилинаман. Дўстларим, овулдошларим билан дийдор кўришишни истайман. Улар мендан қандай қилиб чемпион бўлиш мумкинлигини сўрайди. Бунинг формуласи оддий. Қўнглингга ёққан ишни таллаб ол ва эринмасдан шуни ўрганавер, дейман.

Яна бир қувончи воқеа — "Қорақалпоқфильм" киностудияси спортдаги фаолиятини асосида "Қилич парвози" фильмининг суратга олди. Спортда эришаётган муваффақиятларим тенгдошларимга ибрат бўлади, деган умиддаман. Гоҳида "ҳали 17 ёшли қизча бўлсам, Ватаним учун нималар қилдим?" деб ўйлардим. Хитой, Италия, Москва, БАА, Болгария, Германия сингари кўплаб давлатларда олтин, кумуш ва бронза медалларни қўлга киритиб, Ўзбекистон ёшлари нималарга қодир эканини намоён этганимдан бахтиёрман.

Ўтган йили якуни бўйича менга "Йилнинг энг яхши ёш спортчиси" номинацияси берилди. Бу эътироф катта масъулият юклайди. Янада катта ютуқларни қўлга киритишга рағбат уйғотади.

Янги йил барчамизга кутлуг келсин. Оромимиз сувга тўлсин. Осмонимиз доимо мусаффо бўлсин!

Муножидан чиқиб келган оппоқ "Ласетти" қасбона билан биқинида жонсарак турган, олача чопон, кўк саллали, жиккак жусса қария ёнида тўхтади.

— Йўл бўлсин, отахон? — деб сўради олд ўриндиқда ўтирган хумкалла, қошқовоғи солиқ, қоп-қора одам.

Қария сарсавлат уловга хуркинқираб яқинлашди. — Жаллоқтошга. — Утириқ, Чалпақтапагача етиб оласиз.

— Маъқул, улим, барака топинг, — деди қария машина орқа эшигига қўл чўзаркан, — нариёти яқин, бир амалларман.

— Тезроқ қариланг, бува, — деб қўйди ҳайдовчи норизо оҳангда.

Орқа ўриндиқда ястаниб олган қуюқ сочлари орта, силлиқ киши илкис сурилиб, қарияга жой берган бўлди.

— Келинг, отагинам.

Қария жойлаша-жойлаша машинадаги қий уч киши ҳам кулранг "комуфляжка" кийимда эканини пайқади.

"Аскарларми дейман", хаёлидан ўтди унинг.

— Ота, тортинманг, — деди орқа ўриндиқдаги ҳамроҳ узун-қиска салом-алиқдан сўнг, — Чалпақтапагача, э-ҳе-е, яна қирқ километр, йўл нобоп, қулай жойлашиб ўтиринг.

— Раҳмат, улим, раҳмат.

Туман маркази, гавжум кўчалар, серҳашам уйлар ҳаш-паш дегунча ортда қолди. "Ласетти" дала-дашт йўлига чиқиб олди. Ўнгу сўлда экан майдонлари, ариқ-зовурлар, яқкам-дуккам уйлар кўзга ташланади.

— Ҳалиги ерда нима қилиб тургандингиз, бува? — деб сўради ҳайдовчи пешойнадан қарияга кўз ташлаб.

— Улашининга, Жобирнингма "Дамас"и кеп қолармикан деб кутиб тургандим. Шу иккови Жаллоқтошдан қатнайди-да.

— Марказга нега келгандингиз? Бозорга тушдингизми? — яна сўради ҳайдовчи.

— Э-э, бозор қаёқда, болам, — деб қария сийрак соқолини ўйчан силаб қўйди,

— са-ал ташвиш билан ҳокимликка келгандим.

Унинг ёнидаги ҳамроҳ чолга ажабланиб кўз ташлади.

— Ҳокимликка дейсизми? — Ҳа, ҳоким қабулига келгандим. Бизнинг Жаллоқтош тап-тақир дашт. Овулимизга, ҳечқурса, битта ҳудуқ керак. Қўни-қўшни мени илтимос билан жўнатди. Ҳокимга учрашиб, арзимизни етказинг, дейишди. Шуйтиб марказга келиб эдим.

— Ҳокимга учрашдингизми? — яна сўради ён ҳамроҳ.

— Ҳа, — ўйчан бош иргайди қария, — кирдим, кўрдим.

— Қандай одам экан ҳоким? — Оппоқ, келишган, бўйинбоғли одам экан.

Ён ҳамроҳ пихиллаб кулиб юборди. Ҳайдовчи ҳам илжайган кўйи пешойнадан қараб қўйди.

— Эй, — деб пўнғиллади олд ўриндиқдаги хумкалла, — гийбат қилишга ҳокимдан бошқа одам қуриб қолганми санларга.

Қария, булар сўзларимга ишонмади, деган хаёлда шоша-пиша айтганларини исботлашга киришди.

— Чин, яхши одам экан. Мени кулиб кутиб олди, чой куйиб берди.

— Ҳатто чой ҳам қуйиб бердимиз? — ён ҳамроҳ қарияга худди хайратлангандек тикилди.

— Ҳа. Бўсагагача кузатиб ҳам қўйди.

— Арзимизни тингладимиз? — Ҳа, ҳал қилиб берамиз, деб айтди.

— Сизни алдаб-сулдаб чиқариб юборган, — деди ён ҳамроҳ бош чайқаб, — у илтимосингизни бажармайди.

— Нега бажармайди? — ажабланиб унга тикилди қария, — ана, Президентимиз халққа қайиш, ёрдам бер, деб ҳар қуни айтиб турибди-ку. Пошшонинг ишонган вакили бўлгандан кейин бажаради-да.

— Сиз ҳоким Президентнинг ишонган вакили деб ўйлайсизми?

ЎТИРИК

ЎТИРИК

ЎТИРИК

ЎТИРИК

ЎТИРИК

ЎТИРИК

ЎТИРИК

ЎТИРИК

ЎТИРИК

ЎТИРИК

ЎТИРИК

ЎТИРИК

ЎТИРИК

ЎТИРИК

ЎТИРИК

ЎТИРИК

— Ёлгон гапиргандим, демоқчилар, — изоҳ берган бўлди ҳайдовчи.

Ён ҳамроҳ илжайди.

— Ҳа-а, шунақами ҳали... жа-а қув кўринасиз-а, отахон?

— Шундай бўп қолди-да, улим. Гапнинг тувраси, ҳокимликнинг иморатини кўрган пайтим тиззам қалтираб кетди. Ҳудр бу ерда чакана одамлар ўтирмайди-да, туврама?

— Тувра.

— Шуйтиб, ана кейин... ўйладим, ҳоким давлатнинг одами, зарил-зарил ишлари кўп, биздайқакинлар билан шуғулланишга вақтима, хафсаласи ҳам йўқ, майда-чуйда илтимос билан у кишининг бошини қотирмайлик деб... ана кейин... эшикнинг олдида туриб-туриб изимга қайтдим.

— Ия, ғалати-ю, отахон, ҳамқўншоқларнинг илтимоси нима бўлди, ҳали ўзингиз айтгандай, ишонч масаласи нима бўлди?

— Гапни охиригача эшитинг, улим... ана кейин... қиллоққа бориб, ҳокимга учрашдим, шанба куни кел, маблаг бераман, шу пулга қудуқ қазириб оласизлар, деб айтди дейман.

— Нега айнан шанба куни? — сўради ён ҳамроҳ тобора қизиқиб ортиб.

— Ана кейин... шанба куни беш-олти қўй ҳайдаб бозорга тушаман, сотаман, пулини овулга олиб бораман, мана, ҳоким сўзида турди, маблаг бериб юборди, дейман, буровийчилар билан гаплашиб, шу пулга қудуқ қовлатмасиз, деб маслаҳат соламан.

Пешойнадан қараб-қараб қўяётган ҳайдовчи тажжубланиб сўради:

— Ўзингизнинг ҳисобингиздан қудуқ қовлатмоқчимиз?

— Ҳа, энди-и, улим, мол кетса, кетар, лекин одамларнинг ишончи ўлмасин, уйдан шу ишни бўйинга олиб чиқаман, ўртада лафз бор, харажат қиламан-да. Бошланишига шу пул етар, қолганига ҳам Худо пошшадир.

— Мен ўшаларнинг бошиги бўламан. Ишга кетяйман.

Қария беихтиёр унинг қўлидан ушлади.

— Сизни менга Худо етказди, улим. Худди сиз керак эдингиз менга?

— Ия, нега?! Тинчликми? — деди ён ҳамроҳ чинакамга ажабланиб.

Ҳайдовчи ҳам пешойнадан қизиқиниб қараб қўйди.

— Ҳа, сиз керак эдингиз, — деди қария қувончдан кўзлари порлаб.

— Хизмат борми? — Ҳа. Бизнинг қиллоққа қудуқ қовлатиб беринг, илтимос.

— Ия, гапингиз қизиқ бўлди-ю, ҳозиргина идорага кириб чиқдим, ҳоким муаммони ҳал қилиб беради, деб айтдингиз-ку?!

Қария худди ичи оғриётгандай юзларини буриштирди.

— Туврасини айттайми сизга? — Туврасини айттинг.

— Боя, — деди қария минг бир хижолат ичида, — сал-пал ўтирик сургандим.

— Утирик?! Утирик сургандим? Нима деганингиз бу?

Publication information including contact details, address, and social media links.